

2021

Galimybių įvertinti
kultūros ir kūrybos
sektoriaus ekonominę
ir socialinę vertę
žvalgomasis tyrimas

Apžvalgą parengė:

Indrė Pusevaitė, Martynas Kriaučiūnas, Ieva Tumonė, Giedrė Beleckienė

Grafikos dizainerė:

Paulė Gumbelevičiūtė

Parengta vykdant projektą „Įrodymais grįsto valdymo kompetencijų centro įkūrimas“ (Nr. 10.1.1-ESFA-V-912-01-0025)

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Strata

Pasiūlymus, pastabas, komentarus prašome siųsti info@strata.gov.lt

© Vyriausybės strateginės analizės centras, 2021

Turinys

Santrumpos	4
Įvadas	5
1. 2013 m. identifikuotų kultūros rodiklių prieinamumas ir pilnumas	6
1.1. Prieinamumas	6
1.2. Prieinamumas savivaldybių lygiu	7
1.3. Pilnumas	7
1.4. Apibendrinimas	8
2. Ekonominis KKI indėlis	10
2.1. Ekonominio KKI poveikio subjektai	10
2.2. Ekonominio poveikio rodikliai	11
2.2.1. Tiesioginis poveikis	13
2.2.2. Netiesioginis ir sukeltas poveikis	13
2.2.3. Persidavimo poveikis	14
2.3. Kiti KKI ekonominio indėlio aspektai	17
2.4. Struktūrinės ir finansinės KKI charakteristikos	18
2.5. Apibendrinimas	19
3. Socialinis kultūros poveikis	21
3.1. Kultūros įtakos socialinei sričiai tipai	21
3.2. Iššūkiams matuojant socialinį kultūros poveikį	22
3.3. Kultūros socialinio poveikio rodikliai	23
3.3.1. Dalyvavimo kultūroje rodikliai	23
3.3.2. Dalyvavimo kultūroje ir socialinės gerovės ryšio rodikliai	24
3.3.3. Subjektyvaus kultūros poveikio vertinimo rodikliai	25
3.4. Rodiklių taikymas Lietuvoje	27
3.5. Apibendrinimas	27
4. Rekomendacijos	28
Literatūros sąrašas	29
Lietuvoje atlikti tyrimai	29
Užsienyje atlikti tyrimai	29
Taikomieji tyrimai: ekonominio KKI poveikio stebėsenos ir vertinimo rezultatai	31
Teisiniai ir strateginiai dokumentai	31
Rodiklių stebėsenos šaltiniai	32
1 priedas	33
2 priedas	36
3 priedas	37

Santrumpos

BVP - bendrasis vidaus produktas

EVRK - Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius

JK - Jungtinė Karalystė

KK - kultūra ir kūryba

KK industrijos (arba KKI) - KK priskirtini EVRK sektoriai (šis terminas vartojamas abstrakčiai, nerefekuojant j nei vieną konkrečią galimą EVRK sektorių klasifikaciją)

KPC - Kultūros paveldo centras

LKT - Lietuvos kultūros taryba

LNB - Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka

LRKM - Lietuvos Respublikos kultūros ministerija

LSD - Lietuvos statistikos departamentas

OSP - Oficialiosios statistikos portalas

STRATA - Vyriausybės strateginės analizės centras

ŠMC - Šiuolaikinio meno centras

TMD - Tautinių mažumų departamentas

VKI - Valstybinė kalbos inspekcija

Įvadas

Šio žvalgomojo tyrimo tikslas – pateikti išvadas ir rekomendacijas dėl kultūros ir kūrybos industrijų (toliau – KKI) ekonominio ir socialinio poveikio nacionaliniu lygmeniu rodiklių rinkinių tobulinimo. Tikslu siekiama įgyvendinant tris uždavinius:

1. Įvertinti 2013 m. identifiкуotų kultūros statistikos rodiklių¹ prieinamumą ir pilnumą.

2. Atlikus literatūros apžvalgą identifiкуoti naujus rodiklius, kuriais gali būti matuojamas socialinis ir ekonominis kultūros poveikis.

3. Įvertinti naujai identifiкуotus socialinio ir ekonominio kultūros poveikio rodiklius pagal žemiau įvardytus kriterijus:

· Ar identišką arba analogišką rodiklį Lietuvoje jau skaičiuojamas?

· Ar rodiklis gali būti apskaičiuotas panaudojant šiuo metu kaupiamus duomenis ir rodiklius?
· Jei ne, kokių papildomų duomenų (tyrimų) reikėtų?

Uždaviniai įgyvendinami remiantis Lietuvos ir užsienio literatūros (mokslinių ir taikomųjų tyrimų, teisės aktų) bei duomenų bazių analizės rezultatais.

Pirmame skyriuje pristatomi 2013 m. identifiкуotų kultūros statistikos rodiklių prieinamumo ir pilnumo analizės rezultatai. Antrame skyriuje analizuojamos galimybės tobulinti ekonominio, o trečiame – socialinio KKI industrijų poveikio rodiklių rinkinį. Galiausiai ketvirtame skyriuje pristatomos žvalgomojo tyrimo rezultatais grįstos išvados ir rekomendacijos dėl kultūros ir kūrybos sektorių ekonominio ir socialinio poveikio nacionaliniu lygmeniu rodiklių rinkinių tobulinimo.

¹ Juozas Vaicenavičius ir Darius Žeruolis, Pasiūlymai bei rekomendacijos dėl Lietuvos kultūros statistikos tobulinimo (galutinė ataskaita, 2013)

1. 2013 m. identifikuotų kultūros rodiklių prieinamumas ir pilnumas

Šiame skyriuje pristatomi ankstesniuose Lietuvos kultūros statistikos vystymo etapuose identifikuotų kultūros statistikos rodiklių prieinamumo ir pilnumo analizės rezultatai. Vertinant atspirties tašku laikomas 2013 m. Kultūros ministerijos (KM) užsakymu ekspertų

sudarytas susistemintas kultūros rodiklių, reikalingų visų pirma KM ir valstybės lygmens tarpinstitucinių, strateginių veiklos planų įgyvendinimui, sąrašas.² Sąrašą sudaro 63 rodikliai, priskirti kultūros demografijos, finansų, objektų ir ekonomikos sritims (1 lentelė).

1 lentelė. 2013 m. identifikuotų kultūros statistikos rodiklių pasiskirstymas pagal tipologiją

Sritis	Rodiklių skaičius	Rodiklių dalis
Demografijos	26	42 %
Finansų	22	35 %
Objektų	12	19 %
Ekonomikos	2	3 %

Šaltinis – sudaryta autorių

Rodikliai vertinami pagal kriterijus:

- prieinamumas (kurie rodikliai skaičiuojami ir skelbiami viešai),
- prieinamumas savivaldybių lygiu (kurie rodikliai skaičiuojami ir skelbiami savivaldybių lygiu),
- skaičiuojamų rodiklių pilnumas (ar kiekvienas

produkto, rezultato ir efekto (poveikio) rodiklis turi susijusį bent vieną kito tipo rodiklį).

Analizuojamas rodiklių sąrašas pateikiamas pirmame priede. Išsami informacija apie rodiklius pateikiama trečiame priede.

1.1. Prieinamumas

Dauguma 2013 m. identifikuotų svarbiausių kultūros statistikos rodiklių yra kaupiami ir skelbiami viešai. 41 iš 63 rodiklių pavyko rasti LR kultūros ministerijos ar kitų kultūros įstaigų puslapiuose ar jų pastarųjų metų veiklos ataskaitose, taip pat oficialiosios statistikos rodiklių duomenų bazėse. Dalis rastų rodiklių

tik iš dalies atitinka identifikuotus rodiklius. Pavyzdžiui, rastas rodiklis gali būti platesnės arba siauresnės aprėpties nei identifikuotas rodiklis. Tam tikrais atvejais pavyko rasti pagal prasmę panašius rodiklius, tačiau skiriasi jų matavimo vienetai. 8 rodikliams nepavyko rasti jokių viešų duomenų.

² Ten pat

2 lentelė. 2013 m. identifikuotų kultūros statistikos rodiklių prieinamumas

Rodiklių prieinamumas	Rodiklių skaičius	Rodiklių dalis
Viešai skelbiama	41	65 %
Viešai skelbiama, tačiau rodiklis tik iš dalies atitinka suformuluotą poreikį	12	19 %
Neskelbiama, bet galima apskaičiuoti iš kitų viešai skelbiamų rodiklių	2	3 %
Nepavyko rasti	8	13 %

Šaltinis – sudaryta autorių

1.2. Prieinamumas savivaldybių lygiu

Rodiklių savivaldybių duomenys yra labai riboti. Absoliuti dauguma rodiklių nėra viešai skelbiami savivaldybių lygmeniu. Tik keturis rodiklius pavyko rasti susistemintus ir pateiktus viešai pagal savivaldybes. Dar devynių rodiklių savivaldybių duomenys pateikiami nepatogiu formatu, pavyzdžiui pateikiant juos atskirose kiekvienos savivaldybės ataskaitose arba pateikiant informaciją dideliuose Excel formato

dokumentuose kultūros įstaigos lygmeniu.

Dalis rodiklių yra pateikiami stambesniu geografiniu lygmeniu. Pavyzdžiui, apskričių lygiu prieinami dauguma Statistikos departamento Oficialiosios statistikos portalotyrimo „Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis 2020“ ataskaitoje³.

3 lentelė. 2013 m. identifikuotų kultūros statistikos rodiklių prieinamumas pagal savivaldybes

Rodikliai savivaldybių lygmeniu	Rodiklių skaičius	Rodiklių dalis
Kaupiami ir viešai skelbiami	4	6 %
Kaupiami, tačiau nepatogiu formatu	9	14 %
Nekaupiami arba nepavyko rasti	46	73 %
Nėra prasminga kausti	4	6 %

Šaltinis – sudaryta autorių

1.3. Pilnumas

Pagal pilnumo kriterijų dauguma rodiklių atitinka reikalavimus. Vertinant, ar kiekvienas produkto, rezultato ir efekto (poveikio) rodiklis turi susijusį

bent vieną kito tipo rodiklį, nustatyta, kad 83 proc. šį reikalavimą atitinka. 17 proc. rodiklių neturi susijusių kito tipo rodiklių.

³ A. Ambrazevičienė, R. Matulaitienė, Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis (2020)

4 lentelė. 2013 m. identifikuotų kultūros statistikos rodiklių pasiskirstymas pagal pilnumo kriterijų

Rodiklių pilnumas	Rodiklių skaičius	Rodiklių dalis
Turi susijusį bent vieną kito tipo rodiklį	52	83 %
Neturi susijusių kito tipo rodiklių	11	17 %

Šaltinis – sudaryta autorių

Daugiausiai rodiklių rasta LR kultūros ministerijos 2020 metų veiklos ataskaitoje, Lietuvos kultūros tarybos veiklos ataskaitose bei tyrimo „Gyventojų dalyvavimas kultūroje

ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis 2020“ ataskaitoje. Detalesnė informacija apie visų rodiklių šaltinius pateikiama 5 lentelėje.

5 lentelė. Prienamų 2013 m. identifikuotų kultūros statistikos rodiklių pasiskirstymas pagal šaltinius

Šaltinis	Rodiklių skaičius
Lietuvos Respublikos kultūros ministerija	12
Lietuvos kultūros taryba (LKT)	10
Tyrimas „Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis 2020“	9
Oficialiosios statistikos portalas (OSP)	5
Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka (LNB)	5
Autorinių teisių skaidrumo ataskaitos (LATGA, AGATA, AVAKA)	4
ES struktūrinių investicijų portalas	2
Tautinių mažumų departamentas (TMD)	2
Kultūros paveldo centras (KPC)	1
Oficialus dainų šventės portalas dainusvente.lt	1
Šiuolaikinio meno centras (ŠMC)	1
Valstybinė kalbos inspekcija (VKI)	1

Šaltinis – sudaryta autorių

1.4. Apibendrinimas

Atlikus 2013 m. identifikuotų kultūros rodiklių prienamumo ir pilnumo vertinimą pastebėta:

- **Prienamumas.** 65 proc. (41 iš 63 rodiklių) 2013 m. identifikuotų kultūros statistikos rodiklių šiuo metu yra kaupiami ir skelbiami viešai, dar apie penktadaliui sąrašo rodiklių rasti atitikmenys tik iš dalies atitinka suformuluotą poreikį. 13 proc. rodiklių nepavyko rasti jokios viešai skelbiamos informacijos.

- **Prienamumas savivaldybių lygiu.** Dauguma (73 proc.) rodiklių nėra viešai skelbiami savivaldybių lygmeniu. Tik keturis rodiklius (6 proc.) pavyko rasti susistemintus ir pateiktus viešai pagal savivaldybes. Dar devynių rodiklių (14 proc.) savivaldybių duomenys pateikiami nepatogiu formatu: išskaidyti atskirų savivaldybių puslapiuose ir (arba) pateikiami duomenų perkėlimui ir analizei netinkamais formatais (kaip PDF). Identifikuoti 4 rodikliai, kuriuos kaupti savivaldybių lygiu nėra prasminga.

Statistinės informacijos nepakankamumas gali turėti neigiamos įtakos įgyvendinant Vyriausybės strateginiuose veiklos planuose numatytą tolygią regioninės kultūros plėtros politiką (trūks įrodymų informuotiems sprendimams)⁴. Vis dėlto šiame žvalgomajame tyrime vertintų rodiklių sąrašas yra ribotas ir neapima dalies aktualių rodiklių, kaip numatyti 2020 m. atliktos Erdvinės kultūros paslaugų tinklo analizės metu. Todėl siekiant patikimiau įvertinti kultūros stebėsenos regioniniu lygiu pakankamumą

reikėtų atlikti platesnio rodiklių sąrašo vertinimą.

- **Pilnumas.** 83 proc. sąrašo rodiklių atitinka pilnumo kriterijų ir turi bent po vieną susijusį kito tipo rodiklį. 17 proc. rodiklių šio reikalavimo neatitinka.

Išsamus neprieinamų (arba neprieinamų savivaldybių lygiu) bei nepilnų rodiklių sąrašas pateikiamas trečiame priede.

⁴ Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planas

2. Ekonominis KK indėlis

Šiame skyriuje analizuojamos galimybės tobulinti ekonominio KK industrijų poveikio rodiklių rinkinį. Pirmame poskyryje aptariami KK poveikio subjektai – ekonominį poveikį kultūrinėmis ir kūrybinėmis veiklomis darančių veikėjų apibrėžimai. Antrame poskyryje pristatomi atlikus literatūros apžvalgą identifikuoti pažangiausi, plačiausiai taikomi KK organizacijų ekonominio poveikio rodikliai bei šių rodiklių ir jiems skaičiuoti reikalingų duomenų

prieinamumas Lietuvoje. Trečiame poskyryje pristatomi kiti KK organizacijų ekonominio indėlio rodikliai, kaip KK industrijų į valstybės biudžetą sumokami mokesčiai. Galiausiai ketvirtame poskyryje pristatomi KK industrijų ir darbuotojų struktūrinių ir finansinių charakteristikų rodikliai, svarbūs siekiant interpretuoti ekonominio poveikio rodiklių pokyčius ir identifikuoti KK industrijų plėtrą bei ekonominį poveikį ribojančius veiksnius.

2.1. Ekonominio KK poveikio subjektai

Bendro tarptautiniu lygiu priimtino kultūros ir kūrybos (toliau – KK) veiklų apibrėžimo šiuo metu nėra. Europos Sąjungoje vykdomuose tyrimuose KK veiklos dažnai⁵ išskiriamos vadovaujantis EUROSTAT projekto EESnet Culture ataskaitose pateikiamomis rekomendacinėmis gairėmis. Remiantis jomis, KK veikloms būdingi 3 pagrindiniai bruožai: KK veiklos yra susijusios su kultūrine raiška, remiasi kūryba ir komunikacija per simbolius, dažniausiai yra saugomos intelektinės nuosavybės teisėmis⁶.

Empiriniuose ekonominio KK poveikio tyrimuose KK veiklos subjektai dažniausiai apibrėžiami dvejopai:

- 1) kaip KK industrijos arba sektoriai (taikant EVRK ir analogiškas klasifikacijas);
- 2) kaip KK darbuotojai. KK darbuotojai savo ruožtu

gali būti skirstomi pagal ekonominės veiklos sektorių arba profesiją (taikant LPK ir analogiškas klasifikacijas) (6 lentelė).

Šis skaidymas naudingas, nes padeda identifikuoti kitus, nei KK industrijų, sektorius, kurių plėtra reikšmingai priklauso nuo KK darbuotojų indėlio ir kurie labiausiai prisideda prie KK darbo vietų kūrimo. Pavyzdžiui, Australijoje pastebėta, kad daugiausiai KK profesijų darbuotojų dirba gamybos sektoriuje. Profesijos, kuriose šie darbuotojai dažniausiai telkėsi, – reklamos ir marketingo, dizaino ir vizualiųjų menų. KK profesijų darbuotojų dalis taip pat gali būti naudojama kaip indikatorius siekiant išskirti KKI industrijas⁷. Vis dėlto daugelis poveikio vertinimui reikalingų duomenų ir rodiklių (pristatomų skyriuje 2.2) šiuo metu yra prieinami tik ekonominės veiklos sektorių, o ne profesijų lygiu.

5 lentelė. Prieinamų 2013 m. identifikuotų kultūros statistikos rodiklių pasiskirstymas pagal šaltinius

Profesijos	Industrijos		
	KK industrijų darbuotojai	Ne KK industrijų darbuotojai	
KK profesijų darbuotojai	(1) Kūrėjai specialistai	(2) „[siterpę] kūrėjai (angl. embeded creatives)	Visi KK profesijų atstovai
Ne KK profesijų darbuotojai	(3) Pagalbiniai darbuotojai	Ne KK profesijų darbuotojai ne KK industrijose	
	Visi KK industrijų darbuotojai		

Sudaryta autorių, remiantis: Creative Industries Innovation Centre (Australia), Valuing Australia's Creative Industries (2013); Greater London Authority Economics, The creative industries in London (2015)

⁵ Pavyzdžiui, Metro dynamics report for Arts Council England, The Impact of Arts & Culture on the wider Creative Economy (2020).

⁶ EESnet-CULTURE, European Statistical System Network on Culture (Final Report) (2012).

⁷ NESTA, A dynamic mapping of UK's creative industries (2013).

Nors detalaus ir tarptautiniu mastu pripažįstamo KK profesijų ir industrijų apibrėžimo šiuo metu nėra, apibrėžimams skirtos metodinės literatūros aptinkama. Pavyzdžiui, gana plačiai taikoma EUROSTAT KK industrijų klasifikacija⁸ bei NESTA KK profesijų klasifikacija ir KK industrijų identifikavimo metodika, siūlant KK sektorius skirti pagal tai, kokią dalį juose sudaro KK profesijų darbuotojai⁹. Taip pat dažnai naudojama Jungtinių Tautų prekybos ir plėtros konferencijos siūloma klasifikacija.¹⁰

Vieno nusistovėjusio ir plačiai priimtino KK profesijų ir KK industrijų apibrėžimo šiuo metu nėra ir Lietuvoje. Pavyzdžiui, įsakyme dėl kultūros ir kūrybinių industrijų politikos¹¹ pateikiamas KK industrijų apibrėžimas siauresnis nei siūlomas Nacionalinės kultūros ir kūrybinių industrijų asociacijos.^{12,13} LSD šiuo metu teikia kultūros ekonominės vertės rodiklius, skaičiuojamus remiantis EESnet Culture suformuluotomis stebėsenos gairėmis (palydovinėmis sąskaitomis). Į šių rodiklių aprėptį nepatenka dalis dėl kūrybinės veiklos intensyvumo KK industrijoms dažnai priskiriamų ekonominės veiklos sektorių (pavyzdžiui, kompiuterių programavimo, viešųjų ryšių ir komunikacijos veiklos).

Dėl siauros aprėpties šiuo metu LSD skaičiuojami kultūros kuriamos ekonominės vertės rodikliai neatitinka Kultūros ministerijos ir dalies kitų

kultūros sektoriaus organizacijų poreikių. Todėl prieš pildant ekonominio poveikio rodiklių rinkinį prasminga peržiūrėti ir prireikus plėsti šiuo metu taikomų rodiklių aprėptį. Siekiant identifikuoti, kurie ekonominės veiklos sektoriai Lietuvos kontekste priskirtini KK industrijoms, galima pasitelkti ne tik jau sukurtas klasifikacijas, tačiau ir empirinius metodus. Pavyzdžiui, pasitelkti NESTA (Jungtinėje Karalystėje) plėtojama „kūrybos intensyvumo“ metodiką. Vis dėlto keičiant Lietuvoje skaičiuojamų kultūros ekonominio poveikio rodiklių aprėptį svarbu užtikrinti, kad nacionaliniai rodikliai išliktų palyginami tarptautiniu mastu, visų pirma atitiktų EESnet Culture suformuluotas stebėsenos gaires.

Siekiant suderinti poreikį keisti kultūros ekonominių rodiklių aprėptį, atsižvelgiant į suinteresuotųjų poreikius, ir užtikrinti tarptautinį rodiklių palyginamumą galima taikyti kelių lygmenų KK industrijų ir darbuotojų apibrėžimus. Pavyzdžiui, KK industrijas skirti į „visiška“ ir „iš dalies“ KK industrijoms priskirtinus sektorius. Tokiu atveju apskaičiuojant visuminį ekonominį KK sektorių poveikį skirtingų tipų sektoriams galėtų būti taikomi skirtingi koeficientai. Pavyzdžiui, daroma prielaida, kad kultūrinių veiklų rezultatai sudaro tik 50 proc., „iš dalies“ KK industrijoms priskiriamų ekonomikos sektorių sukuriamos ekonominės vertės arba poveikio.¹⁴

2.2. Ekonominio poveikio rodikliai

Galima išskirti keturias ekonominio **KK poveikio** rodiklių grupes: tiesioginio, netiesioginio, sukkeltojo ir persidavimo poveikio. Jų tarpusavyo santykiai apibūdinti pirmame paveiksle.

1. **Tiesioginis poveikis** (angl. *direct effect*) – tai Lietuvoje KK industrijų tiesiogiai sukuriama ekonominė vertė ir darbo vietos.
2. **Netiesioginis poveikis** (angl. *indirect effect*) – Lietuvoje sukuriamos ekonominės vertės ir darbo vietų skaičiaus augimas dėl KKI

sukuriamos kitų sektorių prekių ir paslaugų paklausos. Pavyzdžiui, ekskursijų organizavimo veikla¹⁵ savo ruožtu gali sukurti papildomą paklausą maitinimo ir apgyvendinimo paslaugų sektoriams. Maitinimo ir apgyvendinimo paslaugų sektoriai, siekdami sukurti ekskursijų organizavimo veiklai reikalingas prekes ir paslaugas, savo ruožtu gali didinti pirkimų išjėms prekes ir paslaugas teikiančių mažmeninės prekybos sektorių apimtį.

⁸ EC, Survey on access to finance for cultural and creative sectors (2013), 40 p.

⁹ NESTA, A dynamic mapping of UK's creative industries (2013).

¹⁰ UNSTAD < <https://unctadstat.unctad.org/EN/Classifications.html> >

¹¹ LRKM įsakymas „Dėl kultūros ir kūrybinių industrijų politikos 2015–2021 metų plėtros kryptų patvirtinimo“, 2015 m. liepos 31 d. Nr. [IV-524

¹² Žilvinas Jančoras (et al.), Lietuvos kūrybinių industrijų konkurencingumas Lietuvoje ir užsienyje (2014)

¹³ Skirtumai apibendrinti antrame priede.

¹⁴ EC, Survey on access to finance for cultural and creative sectors (2013).

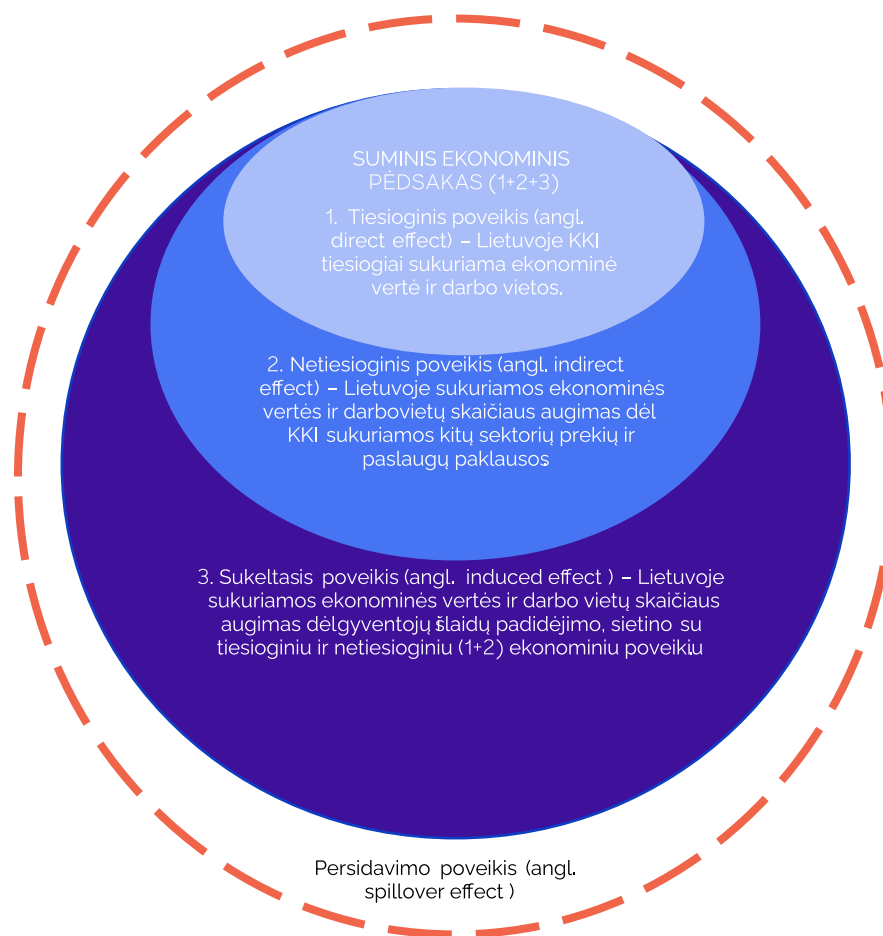
¹⁵ KK industrijoms priskiriama pagal LRKM įsakymą „Dėl kultūros ir kūrybinių industrijų politikos“ bei Lietuvos KK industrijų asociacijos pasiūlymus.

3. **Sukeltas poveikis** (angl. *induced effect*) – Lietuvoje sukuriama ekonominė vertė ir darbo vietų skaičiaus augimas dėl gyventojų išlaidų padidėjimo, sietino su tiesioginiu ir netiesioginiu KKI ekonominiu poveikiu, t. y. poveikiu, atsirandančiu, kai KKI ir jiems prekes bei paslaugas teikiančių sektorių darbuotojai savo pajamas išleidžia vietinėje ekonomikoje. Pavyzdžiui, kai ekskursijų organizavimo veiklos bei jiems paslaugas teikiančių maitinimo ir

apgyvendinimo sektorių darbuotojai išleidžia savo pajamas vietiniuose restoranuose¹⁶.

4. **Persidavimo (arba šalutinis) poveikis** (angl. *spillover effect*) – tai platesnis KK organizacijų poveikis ekonomikai ir kitoms ekonominių padarinių turinčioms sritims (kaip gyventojų sveikata). KK organizacijų persidavimo poveikio tipai skirstomi į žinių, industrijų ir tinklų persilieįjimo.¹⁷

1 pav. KKI ekonominio poveikio rodiklių analizės modelis

Šaltinis – sudaryta autorių

Toliau pristatomi pažangiausi ir plačiausiai taikomi KK industrijų ekonominio poveikio rodikliai. Pažymėtina, kad pristatomais rodikliais nesiekama atlikti kontrafaktinio vertinimo: realios ekonominės situacijos lyginti

su hipotetine būkle, kurioje KK industrijos neegzistuoja. Rodikliais siekiama įvertinti egzistuojančių padėtį: KK industrijų ekonominę masą ir įtaką kitiems ekonomikos sektoriams.

¹⁶ Pavyzdžiui, van Leeuwen, Eveline S., Peter Nijkamp, and Piet Rietveld, „Regional input-output analysis“. In Encyclopedia of Social Measurement, pp. 317-323. Elsevier (2005).
¹⁷ Tom Fleming Creative Consultancy, „Cultural and creative spillovers in Europe“, Report on a preliminary evidence review (2015).

2.2.1. Tiesioginis poveikis

Tiesioginis KK industrijų ekonominis poveikis matuojamas santykinai paprastais rodikliais.

Dažniausiai taikomi tiesioginio ekonominio poveikio rodikliai pristatomi 7 lentelėje.

7 lentelė. Tiesioginio ekonominio poveikio rodikliai

Pavadinimas	Rodiklio apibrėžimas	Rodiklio prieinamumas Lietuvoje	Naudojimo pavyzdžiai
BVP (Eur, proc. nuo viso BVP)	KK industrijų sukuriama bendrojo vidaus produkto vertė, įvertinta pašalinus kainų pasikeitimo įtaką.	Rodiklis prieinamas tik 2017 m. Rodiklį galima apskaičiuoti remiantis LSD turimais duomenimis.	Australija (Kūrybinių industrijų ir inovacijų centras, 2013), Siatlo miestas (Siatlo miestas, 2019)
Pridėtinė vertė (Eur, proc. nuo visos pridėtinės vertės)	KK industrijų produkcijos (per ataskaitinį laikotarpį sukurtų prekių ir paslaugų verčių visuma) ir tarpinio vartojimo (per ataskaitinį laikotarpį prekėms ir paslaugoms sukurti sunaudotos žaliavos, medžiagos ir paslaugos, išskyrus ilgalaikį turta) verčių skirtumas.	Rodiklis prieinamas, tačiau ne visa aprėptimi. LSD kasmet skaičiuoja kultūros ekonominių veiklos sektorių pridėtinės vertės rodiklį. Vis dėlto rodiklis neapima dalies kūrybinėms industrijoms galimai ¹⁸ priskirtinų veiklų. Rodiklį visa aprėptimi galima apskaičiuoti pasitelkiant LSD ir (arba) valstybinių registrų, tokių kaip SODRA ir VMI, duomenis.	JK (CEBR, 2019), Vokietija (Federalinė ekonomikos ir energetikos ministerija, 2019)
Užimtumas	KK industrijų ir profesijų darbuotojų skaičius.	Rodiklis prieinamas iš dalies. LSD skaičiuoja užimtumą kultūros (bet ne KKI) sektoriuose pagal EVRK, palydovinių sąskaitų duomenimis. Rodiklį galima apskaičiuoti visa aprėptimi (įtraukiant ne tik kultūrą, bet ir kūrybines industrijas pagal EVRK bei KKI profesijas pagal LPK) pasitelkiant LSD ir (arba) valstybinių registrų, tokių kaip SODRA ir VMI, duomenis.	JK (CEBR, 2019)
Darbo užmokestis	Suminės sektoriaus darbuotojų pajamos.	Rodiklis prieinamas iš dalies. LSD skaičiuoja darbo užmokestį kultūros (bet ne KKI) sektoriuose pagal EVRK, palydovinių sąskaitų duomenimis. Rodiklį galima apskaičiuoti visa aprėptimi (įtraukiant ne tik kultūrą, bet ir kūrybines industrijas pagal EVRK bei KKI profesijas pagal LPK) pasitelkiant LSD ir (arba) valstybinių registrų, tokių kaip SODRA ir VMI, duomenis.	JK (CEBR, 2019), Siatlo miestas (Siatlo miestas, 2019)

Šaltinis – sudaryta autorių

2.2.2. Netiesioginis ir sukeltas poveikis

Netiesioginis ir KK industrijų sukeltas poveikis gali būti vertinamas pasitelkiant daugiklius (angl. multipliers). Daugikliai parodo, kiek tam tikram

KK industrijų rodikliui padidėjus vienu vienetu padidėja kitų ekonominės veiklos sektorių rodikliai. Netiesioginio ir sukeltojo poveikio

¹⁸ Remiantis Kultūros ministerijos atstovų vertinimu ir (arba) Nacionalinės kultūros ir kūrybinių industrijų asociacijos rekomendacijomis, kitose šalyse taikomomis klasifikacijomis.

daugikliai savo ruožtu gali būti apskaičiuojami taikant Leontjevo sąnaudų ir produkcijos analizės modelį ir socialinių sąskaitų matricas.¹⁹

Pagrindiniai daugiklių metodų apribojimai kyla dėl griežtų prielaidų. Pavyzdžiui, daroma prielaida, kad kainos, palūkanos ir kiti kintamieji, kurie paprastai reaguoja į ekonominius ciklus, nekinta.

Rodikliai gali būti naudingi siekiant kelių tikslų:

- įvertinti visuminį KK industrijų ekonominį pėdsaką;
- palyginti KK industrijų ir likusių ekonominės veiklos rūšių netiesioginį bei sukeltą poveikį ekonomikai;
- identifikuoti KK industrijų subsektorius, kurių santykinis poveikis ekonomikai didžiausias, t. y. atsakyti į klausimą, kurių subsektorių augimas turėtų didžiausią teigiamą poveikį visai ekonomikai.

8 lentelė. Netiesioginio ir sukkeltojo poveikio rodikliai

Pavadinimas	Rodiklio apibrėžimas	Rodiklio prieinamumas Lietuvoje	Naudojimo pavyzdžiai
Produkcijos daugiklis	Koeficientas, kuris parodo, kiek KK industrijų produkcijai padidėjus vienu vienetu padidėtų kitų EVRK sektorių produkcijos apimtys.	Rodiklis neprieinamas. Rodikliui apskaičiuoti reikalingi duomenys prieinami LSD ir EUROSTAT.	JK (CEBR, 2019) Australija (Kūrybinių industrijų ir inovacijų centras, 2013) Siatlo miestas (Siatlo miestas, 2019)
BVP daugiklis	Analogiškas	Rodiklis neprieinamas. Rodikliui apskaičiuoti reikalingi duomenys prieinami LSD ir EUROSTAT.	Kanada (Kanados konferencijos taryba, 2008)
Pridėtinės vertės daugiklis	Analogiškas	Rodiklis neprieinamas. Rodikliui apskaičiuoti reikalingi duomenys prieinami LSD ir EUROSTAT.	JK (CEBR, 2019) Australija (Kūrybinių industrijų ir inovacijų centras, 2013)
Užimtumo daugiklis	Analogiškas	Rodiklis neprieinamas. Rodikliui apskaičiuoti reikalingi duomenys prieinami LSD ir EUROSTAT.	JK (CEBR, 2019) Australija (Kūrybinių industrijų ir inovacijų centras, 2013) Siatlo miestas (Siatlo miestas, 2019) Kanada (Kanados konferencijos taryba, 2008)
Pajamų daugiklis	Analogiškas	Rodiklis neprieinamas. Rodikliui apskaičiuoti reikalingi duomenys prieinami LSD ir EUROSTAT.	JK (CEBR, 2019) Siatlo miestas (Siatlo miestas, 2019)

Šaltinis - sudaryta autorių

2.2.3. Persidavimo poveikis

Persidavimo poveikio sritys ir rodikliai iš dalies persidengia su socialinio poveikio sritimis. Pavyzdžiui, teigiama kultūros institucijų įtaka gyventojų sveikatai dažniausiai analizuojama socialinio kultūros poveikio tyrimuose²⁰. Vis dėlto gyventojų sveikata taip pat yra viena svarbiausių ilgesnio ir produktyvesnio dalyvavimo darbo

rinkoje prielaidų. Todėl galima teigti, kad teigiama KK organizacijų įtaka sveikatai ilgainiui teikia ir ekonominę naudą. Šiame poskyryje daugiausia dėmesio skiriama toms poveikio sritims, kurios su šalies ekonomikos klestėjimu susijusios glaudžiausiai.

¹⁹ Pavyzdžiui, Ernst, Christoph, and Marianela Sarabia, The role of construction as an employment provider: a world-wide input-output analysis. ILO (2015).

²⁰ Jeannotte, M. Sharon, „The Social Effects of Culture“ (2017).

Literatūroje persidavimo poveikiai dažniausiai grupuojami į žinių, industrijų ir tinklų persidavimo poveikius. **Žinių persidavimo poveikis** – poveikis, atsirandantis dėl KK organizacijų sukurtų idėjų ir inovacijų sklaidos visuomenėje, KK organizacijoms negaunant tiesioginės ekonominės naudos. Pavyzdžiui, poveikis gyventojų įgūdžiams ir kitoms darbui svarbioms kompetencijoms. **Industrijų persidavimo poveikis** – KK ekosistemos prieinamumo sukeltas teigiamas poveikis kitų ekonomikos sektorių rezultatams, produktyvumui ir inovatyvumui. Pavyzdžiui, vietinei nekilnojamojo turto rinkai, įmonių produktyvumui, pelningumui ir konkurencingumui. **Tinklų persidavimo poveikis** – dėl aukštos KK institucijų koncentracijos

patiriamas regioninis socialinis ir ekonominis poveikis. Pavyzdžiui, poveikis regiono gyventojų socialinei sanglaudai.²¹

2015 m. atliktoje KK industrijų persidavimo poveikio tyrimų sisteminėje analizėje buvo išskirta 17 poveikio subkategorijų, priskirtinų vienam iš trijų tipų (9 lentelė). Suprantama, kad kiekvienos subkategorijos poveikį galima matuoti daugiau nei vienu rodikliu. Dėl galimų rodiklių gausos šiame skyriuje nesiekama pateikti išsamaus galimų persidavimo poveikio rodiklių sąrašo. Siekiama pateikti skirtingų tipų poveikio rodiklių pavyzdžius, kurie tinkamai iliustruotų platesnį taikomų rodiklių spektrą.

9 lentelė. Sisteminės KK industrijų persidavimo poveikio analizės rezultatai

Persidavimo poveikio tipas	Persidavimo poveikio subkategorija	Rastų tyrimų skaičius
Žinių persidavimo poveikis		56
	Kūrybiškumo skatinimas ir potencialo ugdymas	9
	Matomumo, tolerancijos ir kultūrinių mainų bendruomenėje skatinimas	5
	Požiūrio į dalyvavimą menuose gerinimas ir atvirumo menams skatinimas	6
	Žinių ir kitų įsidarbinimui svarbių savybių ugdymas	14
	Tarpvalstybinio ir tarpsektorinio bendradarbiavimo stiprinimas	6
	Naujų organizacijos formų ir naujų valdymo struktūrų testavimas	5
	Apsikeitimo žiniomis ir kultūrinių inovacijų skatinimas	11
Industrijų persidavimo poveikis		38
	Geresnė verslo kultūra ir verslumo skatinimas	12
	Poveikis gyvenamojo ir komercinio turto vertei	4
	Privačių užsienio investicijų skatinimas	3
	Našumo, pelningumo ir konkurencingumo didinimas	6
	Naujovių ir skaitmeninių technologijų skatinimas	13
Tinklų persidavimo poveikis		87
	Socialinės sanglaudos, bendruomenės plėtros ir integracijos skatinimas	20
	Sveikatos ir gerovės didinimas	10
	Patrauklios ekosistemos ir kūrybinės aplinkos, miesto prekių ženklo kūrimas	16
	Miestų ir jų infrastruktūros plėtros, atkūrimo skatinimas	11
	Ekonominių klasterių poveikio stiprinimas	30

Šaltinis – TFC Consultancy, 2015

²¹ Tom Fleming Creative Consultancy, „Cultural and creative spillovers in Europe“. Report on a preliminary evidence review (2015).

Pažymėtina, kad lig šiol sukurtiems persidavimo poveikio rodikliams (įskaitant pristatomus šiame poskyryje) būdinga pora ypač svarbių apribojimų. Pirma, jie neleidžia įvertinti priešastinio KK institucijų poveikio. 2015 m. atliktoje sisteminėje persidavimo poveikio metodologinėje analizėje identifiukuoti tik du straipsniai, kuriuose taikomi metodai laikytini tinkamais priešastingumui nustatyti. Įprastai siekiant vertinti KK institucijų persidavimo poveikį empiriškai stebima tik procesų, kurie remiantis teorinėmis prielaidomis turėtų sukurti poveikį, apimtis. Pavyzdžiui, siekiant vertinti žinių persidavimo poveikį stebimas KK institucijų praktikantų skaičius arba KK institucijų suteiktų konsultacijų skaičius. Pastebima, kad galimybes vertinti priešastinį persidavimo

poveikį labiausiai riboja longitudinalių duomenų trūkumas. Antra, nors pasirodo tyrimų, leidžiančių pakankamai patikimai įvertinti persidengimo poveikį vienoje iš sričių – pavyzdžiui, poveikį KK institucijų praktikantų žinioms ir įsadarbinimui – nėra metodikos, kuri leistų stebėti kompleksinį, visuminį persidavimo poveikį.²²

Todėl siekiant geresnio persidavimo efektų supratimo ir jų rodiklių panaudojamumo politikos formavimo procese rekomenduojama užtikrinti sistemingą duomenų, reikalingų persidavimo rodikliams skaičiuoti, rinkimą. Pavyzdžiui, vykdyti longitudinalius valstybės intervencijų rezultatų tyrimus, persidavimo poveikio hipotezes tikrinti pasitelkiant eksperimentus.

10 lentelė. Pasirinkti persidavimo poveikio rodiklių pavyzdžiai

Pavadinimas	Rodiklio apibrėžimas	Rodiklio prieinamumas Lietuvoje	Naudojimo pavyzdžiai
Žinių persidavimas: žinių ir kitų įsadarbinimui svarbių savybių ugdymas	Savanorių, atliekančių praktiką KK institucijose, skaičius.	Rodiklis Lietuvoje neprieinamas. Siekiant apskaičiuoti rodiklį reikėtų atlikti menų ir kultūros institucijų apklausą.	TFC Consultancy (2015)
Žinių persidavimas: žinių ir kitų įsadarbinimui svarbių savybių ugdymas	Menų ir kultūros įstaigų, kurios nurodo, kad atlieka svarbų vaidmenį ugdant verslui reikalingus įgūdžius, dalis.	Rodiklis Lietuvoje neprieinamas. Siekiant apskaičiuoti rodiklį reikėtų atlikti menų ir kultūros institucijų apklausą.	JK (CEBR, 2019)
Žinių persidavimas: kūrybingumo ir potencialo ugdymas	Dalyvavimo meninėse ir kultūrinėse veiklose poveikis mokinių pasiekimams.	Rodiklis Lietuvoje prieinamas iš dalies. 2007–2013 m. ES investicijomis finansuotos „Kūrybinių partnerysčių“ programos vertinimas. Siekiant atnaujinti ir patikslinti rodiklį reikalingos longitudinalinės moksleivių apklausos arba eksperimentas.	JK (CEBR, 2013)
Industrijų persidavimas: poveikis našumui, pelningumui, konkurencingumui	Menų ir kultūros įstaigų, kurios nurodo, kad teikia pagalbą (angl. <i>support</i>) verslo įstaigoms, dalis ir pagalbos teikimo dažnis.	Rodiklis Lietuvoje neprieinamas. Siekiant apskaičiuoti rodiklį reikėtų atlikti menų ir kultūros institucijų apklausą.	JK (CEBR, 2019)
Industrijų persidavimas: poveikis našumui, pelningumui, konkurencingumui	Menų ir kultūros įstaigų, kurios nurodo, kad pagalbą gaunančios verslo įstaigos teikia teigiamą grįžtamąjį ryšį, dalis.	Rodiklis Lietuvoje neprieinamas. Siekiant apskaičiuoti rodiklį reikėtų atlikti KK institucijų apklausą.	JK (CEBR, 2019)

Šaltinis – sudaryta autorių

Susumavus atitinkamų sričių tiesioginio, netiesioginio ir sukkeltojo poveikio rodiklius

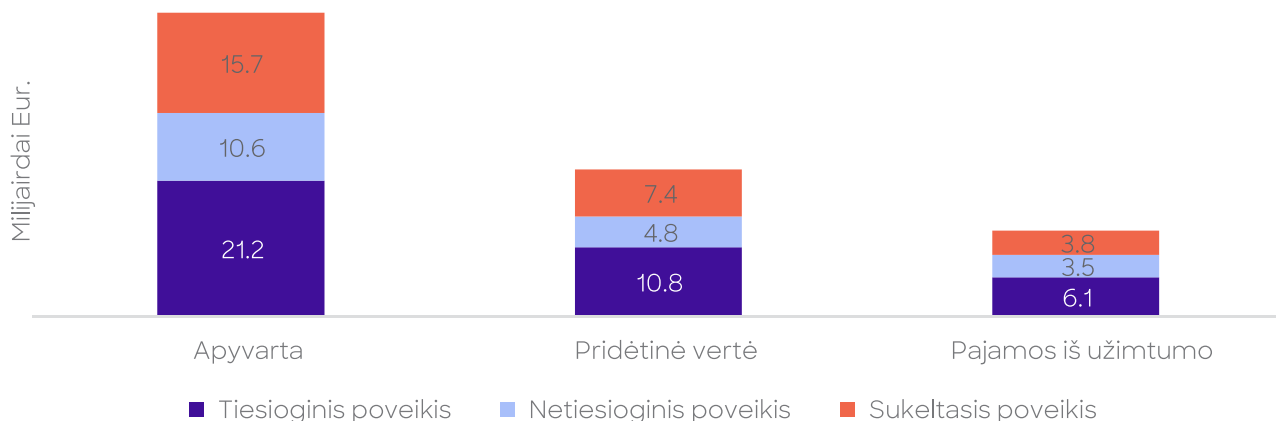
gaunamas visuminio ekonominio poveikio įvertis. Pavyzdžiui, pastebėta, kad 2016 m.

²² Tom Fleming Creative Consultancy, „Cultural and creative spillovers in Europe“, Report on a preliminary evidence review (2015).

Jungtinėje Karalystėje KKI per metus sukurta pridėtinė vertė (tiesioginis ekonominis KKI poveikis šalyje sukuriama pridėtinei vertei) siekė 10,8 milijardo eurų ir sudarė mažiau

nei pusę visuminio KK industrijų ekonominio poveikio. Netiesioginis ir sukeltas KKI poveikis siekė dar atitinkamai 4,8 ir 7,4 milijardo eurų.

2 pav. Pavyzdys: visuminis KK industrijų ekonominis pėdsakas Jungtinėje Karalystėje, 2016 m.

Šaltinis – CEBR, 2019

2.3. Kiti KKI ekonominio indėlio aspektai

Šiame poskyryje pristatomi kiti KK ekonominio indėlio rodikliai: KK industrijų darbuotojų

produktyvumas, KK industrijų organizacijų sumokami mokesčiai ir eksporto apimtys.

11 lentelė. Kitų ekonominio KKI indėlio aspektų rodikliai

Pavadinimas	Rodiklio apibrėžimas	Rodiklio prieinamumas Lietuvoje	Naudojimo pavyzdžiai
Darbo jėgos produktyvumas	KK industrijų sukuriama pridėtinės vertės dalis, tenkanti vienam darbuotojui.	Rodiklis neprieinamas. Rodiklį galima apskaičiuoti remiantis kitais šiuo metu LSD prieinamais rodikliais ir duomenimis.	JK (CEBR, 2019), Vokietija (Federalinė ekonomikos ir energetikos ministerija, 2019)
Sumokėti mokesčiai	KK industrijų sumokėti pelno, pridėtinės vertės ir nekilnojamojo turto mokesčiai.	Rodiklis neprieinamas. LSD šiuo metu pateikia sumokėtus mokesčius pagal EVRK sekcijas, tačiau skirstymas pagal sekcijas nesutampa su paplitusiais KK industrijų apibrėžimais. Rodiklį galima apskaičiuoti remiantis kitais šiuo metu LSD prieinamais rodikliais ir duomenimis.	JK (CEBR, 2019)
Eksportas	KK industrijų eksportas.	Rodiklis prieinamas iš dalies. LSD prieinamas rodiklis „Prekyba kultūros produktais ES viduje ir už jos ribų“. Vis dėlto rodiklis neapima dalies kūrybinėms industrijoms galimai ²³ priskirtinų veiklų.	Australija (Kūrybinių industrijų ir inovacijų centras, 2013)

Šaltinis – sudaryta autorių

²³ Remiantis Kultūros ministerijos atstovų vertinimu ir (arba) Nacionalinės kultūros ir kūrybinių industrijų asociacijos rekomendacijomis, kitose šalyse taikomomis klasifikacijomis.

2.4. Struktūrinės ir finansinės KKI charakteristikos

Šiame skyriuje pristatomi KK industrijų ir darbuotojų struktūrinių ir finansinių charakteristikų rodikliai, svarbūs siekiant interpretuoti ekonominio poveikio rodiklių pokyčius ir identifikuoti KK sektorių plėtrą bei poveikį ribojančius veiksnius.

12 lentelė. Struktūrinių ir finansinių KKI charakteristikų rodikliai

Pavadinimas	Rodiklio prieinamumas Lietuvoje	Naudojimo pavyzdžiai
KK darbuotojų pasiskirstymas pagal lytį	Rodiklis neprieinamas. Rodiklį galima apskaičiuoti remiantis LSD apklausų arba valstybinių registrų duomenimis.	Siatlo miestas (Siatlo miestas, 2019), Londonas (Greater London Authority Economics, 2015)
KK darbuotojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes	Rodiklis neprieinamas. Rodiklį galima apskaičiuoti remiantis LSD apklausų arba valstybinių registrų duomenimis.	Siatlo miestas (Siatlo miestas, 2019), Londonas (Greater London Authority Economics, 2015)
KK darbuotojų pasiskirstymas pagal kvalifikaciją	Rodiklis neprieinamas. Rodiklį galima apskaičiuoti remiantis LSD apklausų arba valstybinių registrų duomenimis.	Siatlo miestas (Siatlo miestas, 2019)
KKI organizacijų kiekis (skaičius ir dalis ekonomikoje)	Rodiklis neprieinamas. Rodiklį galima apskaičiuoti remiantis valstybinių registrų duomenimis.	Vokietija (Federalinė ekonomikos ir energetikos ministerija, 2019)
KKI organizacijų pasiskirstymas pagal teisinį statusą: privačios, viešos, NVO	Rodiklis neprieinamas. Rodiklį galima apskaičiuoti remiantis LSD apklausų arba valstybinių registrų duomenimis.	JK (CEBR, 2019)
KKI organizacijų pasiskirstymas pagal KKI sritis	Rodiklis neprieinamas. Rodiklį galima apskaičiuoti remiantis LSD apklausų arba valstybinių registrų duomenimis.	Beveik visuose šaltiniuose, pvz. JK (CEBR, 2019)
KKI organizacijų pasiskirstymas pagal regioną	Rodiklis neprieinamas. Rodiklį galima apskaičiuoti remiantis LSD apklausų arba valstybinių registrų duomenimis.	Vokietija (Federalinė ekonomikos ir energetikos ministerija, 2019), Siatlo miestas (Siatlo miestas, 2019)
KKI organizacijų pasiskirstymas pagal dydį	Rodiklis neprieinamas. Rodiklį galima apskaičiuoti remiantis LSD apklausų arba valstybinių registrų duomenimis.	JK (CEBR, 2019)
KK darbuotojų pasiskirstymas pagal pajamas	Rodiklis neprieinamas. Rodiklį galima apskaičiuoti remiantis LSD apklausų arba valstybinių registrų duomenimis.	JK (CEBR, 2019), Siatlo miestas (Siatlo miestas, 2019)
KK darbuotojų pasiskirstymas pagal profesiją	Rodiklis neprieinamas. Rodiklį galima apskaičiuoti remiantis LSD apklausų arba valstybinių registrų duomenimis.	Siatlo miestas (Siatlo miestas, 2019)
KK darbuotojų pasiskirstymas pagal darbo formą: samdomi (pagal terminuotas arba neterminuotas sutartis), savarankiški	Rodiklis neprieinamas. Rodiklį galima apskaičiuoti remiantis valstybinių registrų duomenimis.	JK (CEBR, 2019), Vokietija (Federalinė ekonomikos ir energetikos ministerija, 2019), Siatlo miestas (Siatlo miestas, 2019)

Pavadinimas	Rodiklio prieinamumas Lietuvoje	Naudojimo pavyzdžiai
Menininko statusą turinčių asmenų skaičius (įskaitant jokių darbo santykių neturinčius asmenis)	Rodiklis neprieinamas. Rodiklį galima apskaičiuoti remiantis Kultūros ministerijos duomenimis. Siekiant menininko statusą turinčius asmenis analizuoti pagal padėties darbo rinkoje ir kitas valstybiniuose registruose kaupiamas charakteristikas, reikia sinchronizuoti menininkų ir kitų registrų taikomus asmenų kodavimo algoritmus.	KM prašymų, pavyzdžių neaptikta.
KKI organizacijų pajamų struktūra: valstybės institucijų, privačių ir kitų tipų lėšų dalis.	Rodiklis neprieinamas. Autorių žiniomis, rodikliams apskaičiuoti reikalingi duomenys taip pat neprieinami. Siekiant rodiklius apskaičiuoti reikėtų atlikti KKI organizacijų apklausą.	JK (CEBR, 2019)

13 lentelė. Identifikuotų ekonominio KK poveikio rodiklių apibendrinimas

Rodiklių skaičius pagal prieinamumą					
Rodiklių grupė	Rodiklis prieinamas visa aprėptimi	Rodiklis prieinamas, tačiau ne visa aprėptimi. Rodikliui tobulinti reikalingi duomenys prieinami	Rodiklis neprieinamas, tačiau rodikliui apskaičiuoti reikalingi duomenys prieinami	Rodiklis ir jam apskaičiuoti reikalingi duomenys neprieinami	Iš viso
Tiesioginis ekonominio poveikio	0	4	0	0	4
Netiesioginio ir sukkeltojo poveikio	0	0	5	0	5
Kitų KKI ekonominio indėlio aspektų	0	1	2	0	3
Struktūrinių ir finansinių KKI charakteristikų	0	0	12	1	13
Iš viso	0	7	18	0	25

2.5. Apibendrinimas

Šiame skyriuje identifikuoti 25 aktualūs ekonominio KK poveikio, kitų ekonominio indėlio aspektų ir struktūrinių bei finansinių sektoriaus charakteristikų rodikliai, kurie šiuo metu Lietuvoje nekaupiami arba kaupiami netinkama (vienais atvejais per siaura, kitais – per plačia) aprėptimi (13 lentelė). Visus identifikuotus rodiklius galima apskaičiuoti (arba tobulinti tikslinant aprėptį) pasitelkiant šiuo metu LSD ir valstybinių registrų kaupiamus duomenis, taigi papildomų duomenų surinkimo tyrimų atlikti nereikėtų. Vis dėlto prieš skaičiuojant rodiklius reikėtų parengti ir išbandyti detalias jų skaičiavimo metodikas.

Atsižvelgiant į tai, siūloma šiuo metu taikomų kultūros ekonomikos rodiklių rinkinį tobulinti atliekant šiuos žingsnius:

- Papildyti ekonominio poveikio rodiklių rinkinį ne

tik tiesioginio, tačiau ir netiesioginio bei sukkeltojo poveikio rodikliais.

- Plėsti tiesioginio ekonominio poveikio rodiklių rinkinį, pradedant nuo plačiausiai taikomų produkcijos, užimtumo ir pajamų poveikio rodiklių. Išsamesnis siūlomų rodiklių sąrašas ir rodiklių bei jiems apskaičiuoti reikalingų duomenų prieinamumo vertinimas pateikiamas 2.2.1 skyriuje.
- Vertinti netiesioginį ir sukeltąjį KK industrijų ekonominį poveikį. Netiesioginis ir sukeltasis KK industrijų poveikis gali būti vertinamas pasitelkiant daugiklius (angl. *multipliers*). Netiesioginio ir sukkeltojo poveikio daugikliai savo ruožtu gali būti apskaičiuojami taikant Leontjevo sąnaudų ir produkcijos analizės modelį ir socialinių sąskaitų matricas.
- Kuriant netiesioginio ir sukkeltojo poveikio rodiklius rekomenduojama pradėti

nuo plačiausiai taikomų ir lengviausiai apskaičiuojamų netiesioginio poveikio produkcijai, pajamoms ir užimtumui rodiklių. Šiems rodikliams apskaičiuoti reikalingi duomenys prieinami LSD ir valstybiniuose registruose. Išsamesnis siūlomų rodiklių sąrašas bei jų prieinamumo vertinimas pateikiamas 2.2.2 skyriuje.

• Investuoti į persidavimo ekonominio poveikio metodų vystymą ir (arba) identifikuoti prioritetines kultūros persidavimo poveikio tyrimų sritis.

• Analizės metu identifikuotiems persidavimo poveikio rodikliams būdingi du pagrindiniai apribojimai. Pirma, daugelyje tyrimų naudojami rodikliai neleidžia įvertinti priežastinio KK institucijų poveikio. Antra, egzistuojantys persiliejimo poveikio rodikliai skirti persidengimo poveikiui įvertinti vienoje iš sričių – pavyzdžiui, poveikiui KK institucijų praktikantų žinioms ir įsidarbinimui. Nėra metodikos, kuri leistų stebėti kompleksinį, visuminį persidavimo poveikį daugelyje sričių.

• Todėl siekiant geresnio persidavimo efektų supratimo ir jų rodiklių panaudojamumo politikos formavimo procese rekomenduojama:

• a) toliau investuoti į šios srities tyrimus (pavyzdžiui, vykdyti longitudinius valstybės intervencijų rezultatų tyrimus, persidavimo poveikio hipotezes tikrinti pasitelkiant eksperimentus).

• b) identifikuoti prioritetines kultūros poveikio vertinimo sritis (pavyzdžiui, kultūros poveikis

mokinių akademiniais pasiekimams) taip sukoncentruojant turimus analizei reikalingus resursus.

• Siekiant geriau suprasti KK industrijų ekonominį vaidmenį ir įtaką šalies biudžetui svarbu vertinti ir kitus ekonominio indėlio rodiklius:

KK industrijų darbuotojų produktyvumo, KK industrijų organizacijų sumokamų mokesčių ir eksporto apimčių. Siūlomų rodiklių sąrašas bei jų prieinamumo vertinimas pateikiamas 2.3 skyriuje.

• Siekiant interpretuoti ekonominio poveikio rodiklių pokyčius ir identifikuoti KK sektorių plėtrą bei poveikį ribojančius veiksnius pildyti KK industrijų ir darbuotojų struktūrinių ir finansinių charakteristikų rodiklių rinkinius.

Pavyzdžiui, prasminga stebėti KK darbuotojų socialines–demografines charakteristikas, iš KK darbų gaunamas pajamas, pasiskirstymą pagal darbdavio teisinį statusą (vieša, privati įstaiga arba NVO) ir sutarčių tipą. Nors daugelis šių rodiklių Lietuvoje šiuo metu neskelbiami, jiems apskaičiuoti reikalingi duomenys prieinami LSD ir valstybiniuose registruose. Išsamesnis siūlomų rodiklių sąrašas bei jų prieinamumo vertinimas pateikiamas 2.4 skyriuje.

• Atsižvelgiant į duomenų prieinamumą ir juos naudojančių institucijų poreikius, rekomenduojama pasiūlytus rodiklius skaidyti pagal teritorinius vienetų, profesijas, KK industrijų subsektorius bei stebėti pokytį laike.

3. Socialinis kultūros poveikis

Meno ir kultūros įtaka (dažniausiai teigiama) įvairioms sritims, tarp jų ir socialinei, yra plačiai pripažįstama nepaisant to, kad ši nauda dažnai nėra pagrįsta griežtais tyrimais ar duomenimis²⁴. Šiame skyriuje siekiama apžvelgti tyrimais grįstą literatūrą, kuria siekta pamatuoti kultūros

socialinį poveikį. Apžvelgiamos dažniausiai išskiriamos kultūros naudos, aptariami naudojami metodai ir jų ribotumai. Galiausiai siekiama pasiūlyti tinkamiausias priemones įvertinti ir stebėti kultūros socialiniam poveikiui Lietuvoje.

3.1. Kultūros įtakos socialinei sričiai tipai

Atlikusi plačią literatūros, kurioje nagrinėjamas socialinis kultūros poveikis, analizę, Jeannotte²⁵ suskirstė literatūrą į keturias stambias, tarpusavyje neretai persidengiančias, grupes pagal tai, koks socialinio kultūros poveikio tipas analizuojamas:

1. Kultūros įtaka tvarumui ir bendruomenės vystymuisi. Paprastai kultūra šioje literatūros kryptyje matoma kaip viena iš keturių susijusių plotmių (kitos – socialinė, ekonominė bei aplinkos), kurios lemia vietos ar visuomenės tvarumą. Kai kurie tyrimai siekia parodyti sritis, kuriose socialiniai ir kultūriniai veiksmai persidengia ar gali veikti sinergiškai. Dažniausiai šios sutampančios sritys yra susijusios su tapatybės kūrimu, socialine sanglauda, dalyvavimu ir įsitraukimu į bendruomenę, vietos suvokimu. Dažnai pažymima, kad kultūros poveikis pasireiškia ir švietime bei įgyjant žinias.

2. Kultūros įtaka gerovei (angl. *wellbeing*) ir socialinei sanglaudai. Socialinis kultūros poveikis šioje literatūros grupėje aprašomas kaip dalyvavimas, identiteto formavimas, vertybių formavimas, socialinio kapitalo augimas. Kai į šią sistemą įtraukiama gerovė, socialinis poveikis gali pasireikšti kaip geresnė sveikata, asmens saugumas, efektyvesnės mokyklos, socialiniai ryšiai bei galimybė viešai išsakyti savo nuomonę.

3. Kultūros įtaka skatinant tarpusavio ryšius ir dalyvavimą. Kultūros socialinio poveikio

literatūra dažnai nagrinėja kultūrą kaip faktorių, skatinantį bendrumą (angl. *connectedness*) ir dalyvavimą, tačiau ši sritis paprastai įtraukiama į platesnes sistemas, nagrinėjančias kultūros socialinį poveikį.

4. Kultūros įtaka pilietiškumui. Šioje literatūroje piliečių dalyvavimas yra vertinamas kaip naudingas kultūros vaidmens rezultatas, kuris atsiranda, kai kultūra piliečiams suteikia priemones savo bendruomenei suprasti ir bendrų veiksmų efektyvumui padidinti.

Culture value project tyrėjai savo literatūros apžvalgoje daug dėmesio skiria kultūros poveikiui, empatijai, vaizduotei, reflektyvumui, kai atspirties taškas yra individuali patirtis²⁶. Jie išskiria tokias socialines kultūros poveikio apraiškas:

1. Menas ir kultūrinis įsitraukimas padeda formuoti **reflektyvius individus**, palengvina savęs supratimą, didina empatiją kitų atžvilgiu, padeda vertinti kitų patirčių ir kultūrų įvairovę. Tai parodė atvejų analizės tyrimai laisvės atėmimo įstaigose, slaugos namuose.

2. Dalyvavimas mene ir kultūroje skatina **piliečių aktyvumą**, pasireiškiantį ne tik pilietiniu elgesiu, kaip dalyvavimas rinkimuose ar savanorystė, bet ir platesne politine vaizduote. Visa tai labai svarbu politinės bei socialinės sistemų efektyvumui.

²⁴ Cicerchia, Annalisa. „Why we should measure, what we should measure.“ *Economia della cultura* 25, no. 1 (2015): 11-22.

²⁵ Jeannotte, M. Sharon. „The Social Effects of Culture.“ (2017).

²⁶ Crossick, Geoffrey, and Patrycja Kaszniska. „Understanding the value of arts and culture: The AHRC Cultural Value Project.“ (2016).

3. Menai ir kultūrinės intervencijos naudojamos siekiant **atkurti taiką po karinių konfliktų**. Jos padeda bendruomenėms kovoti su traumų šaltiniais ir siekti susitaikymo. Tiesa, tokių intervencijų vertinimas retai būna ilgalaikis, taigi, sudėtinga įvertinti poveikio ilgalaikiškumą.

4. **Meno ir kultūros poveikis miestams ir miesto gyvenimui** įprastai nagrinėjamas kaip kultūros pastatų poveikis miesto atsinaujinimui bei gyvybingų kūrybinių bei kultūrinių kvartalų atsiradimui. Tačiau dar reikšmingesnę įtaką miestui gali daryti smulkieji kultūros objektai – studijos, gatvės muzikos vietos, mažos galerijos – visa tai sukuria sveikesnes ir labiau subalansuotas miesto bendruomenes.

5. Gana plačiai nagrinėjama, kaip kultūra ir menas atneša naudą **ekonomikai**, ypač kūrybinėms industrijoms. Tačiau kultūros nauda gali būti gerokai didesnė neitiesioginė ekonominė nauda – kultūra skatina kūrybiškumą, inovatyvumą, sukuria aplinką, kuri pritraukia žmones, įmones, naujas investicijas.

6. Gausiaitirtas meno bei kultūros indėlis į **sveikatą ir gerovę**. Meno veiklos apėmė meno terapijas, meno ir dizaino sprendimų panaudojimą kuriant geresnę sveikatos priežiūros įstaigų aplinką, meno intervencijas didinant socialinę įtrauktį bei gerinant psichinę sveikatą.

7. Kohortiniai sveikatos tyrimai Skandinavijoje rodo ryšį tarp ilgalaikio įsitraukimo į menines veiklas ir **geresnės sveikatos būklės** (kontroliuojant svarbius socialinius, ekonominius bei demografinius kintamuosius).

8. Menai naudingi **švietime** – gerina kognityvinius gebėjimus, pasitikėjimą savimi, didina motyvaciją, lavina problemų sprendimo bei komunikacinius įgūdžius.

9. Galimai egzistuoja ryšys tarp dalyvavimo meno bei kultūrinėse veiklose bei **subjektyvios asmens gerovės**, tačiau tam pagrįsti reikalingi išsamesni tyrimai.

3.2. Iššūkiai matuojant socialinį kultūros poveikį

Kultūros socialinio poveikio vertinimo sritis yra labai sudėtinga nepaisant gana gausios literatūros šia tema. Pirmiausia dėl naudojamų terminų įvairovės ir neapibrėžtumo, taip pat dėl to, kad beveik nėra paprastai pamatuojamų konkrečios kultūrinės intervencijos rezultatų. Klausimų sudėtingumas ir skirtingos pagrindinių terminų interpretacijos lemia, kad nėra vieno plačiai pripažinto modelio, kaip iširti socialinį meno ir kultūros poveikį.

Nors politikos priėmėjai tikisi aiškių priežastinių ryšių tarp kultūros ir įvairių socialinių sričių, tyrimai dažniau pateikia kultūros poveikio sudėtingumo ir įvairovės įrodymų²⁷.

Sisteminėse literatūros analizėse išskiriamos šios pagrindinės socialinio kultūros poveikio vertinimo kliūtys:^{28,29,30}

- Didžioji dalis literatūros, kurioje nagrinėjamas kultūros socialinis poveikis, yra kritikuojama kaip

nepakankamai metodologiškai griežta arba tirianti pernelyg siaurą kultūrinės veiklos sritį, kad būtų naudinga vertinant visą kultūros socialinio poveikio sritį.

- Ši literatūra svyruoja nuo individualaus poveikio siaurai tikslinei grupei iki kolektyvinės įtakos nacionaliniu mastu, todėl sunku pateikti visa apimančią apžvalgą.

- Trūksta susitarimo dėl vartojamų terminų apibrėžimo.

- Tyrėjai neturi pakankamai patirties vertinamoje meno srityje.

- Iš dalies dėl longitudinalių duomenų trūkumo orientuojamasi į greitai pamatuojamus rodiklius, o ne į ilgalaikį poveikį. Taip neapčiuopiamas poveikis, kuris gali pasireikšti praėjus ilgesniam laikui po dalyvavimo meno ar kultūrinėse veiklose.

- Skirtis tarp dalyvavimo meno veiklose ir pasyvaus vartojimo: gerokai paprasčiau pamatuoti meno poveikį vertinant aktyvų dalyvavimą meno veiklose, todėl ženkli tyrimų dalis orientuojasi

²⁷ C Cultural Ministers Council, "Social impacts of participation in the arts and cultural activities: Stage two report – Evidence, issues and recommendations", Canberra (2004)

²⁸ Jeannotte (2017)

²⁹ Cicerchia (2015)

³⁰ Cultural Ministers Council (2004)

į tokį dalyvavimą. Vertinant visuotinį kultūros poveikį reikia dėmesio skirti ir pasyviai kultūros vartojimui, kuris paprastai yra dažnesnis.

• Kultūros poveikio vertinime nenurodomi su politika susiję tikslai. Reikia pripažinti, kad nuo vertinimo tikslų gali priklausyti tyrimo rezultatai.

Laužikas ir kt.³¹ vertindami, kokios kliūtys Lietuvoje stabdo įrodymais grįstos politikos įgyvendinimą kultūros srityje, išskyrė panašias problemas: „(i) dalis kultūros sektoriaus tyrimų yra fragmentuoti teminiu požiūriu, jie orientuoti į labai konkrečios, bet gana siauros kultūros srities ar renginio analizę, neapibrėžiant konteksto, tarpdisciplininių, platesnės apimties ryšių su kitomis kultūros

erdvėmis; (ii) dauguma tyrimų sporadiški, neturintys tęstinumo laike, jie atliekami vieną ar du kartus, taip nesukuriant sąlygų atlikti ilgalaikę analizę; (iii) dalis tyrimų yra daugiau fundamentinio, mažiau taikomojo pobūdžio, orientuoti į naujas žinias, kurios tik labai ribotai gali būti panaudojamos priimant sprendimus; (iv) daliai tyrimų trūksta aiškių kiekybinių kriterijų, leidžiančių ne tik objektyviai pamatuoti, bet ir modeliuoti kultūros procesus, jų poveikį visuomenei bei kultūros politikos efektyvumą; (v) trūksta mechanizmų, įgalinančių sieti tyrimų rezultatus ir politinių sprendimų priėmimą kultūros sektoriuje“.

3.3. Kultūros socialinio poveikio rodikliai

Informacija apie socialinį kultūros poveikį renkama naudojant įvairius duomenų rinkimo ir analizės metodus, neretai viename tyrime naudojamos kelios metodologijos. Taikomų požiūrių įvairovė atspindi labai skirtingą vertinamų meno bei kultūrinių veiklų pobūdį. Dauguma literatūroje aprašytų metodų, naudojamų kultūros poveikiui įvertinti, tiria konkretaus kultūrinio įvykio poveikį jo dalyviams ar žiūrovams. Siekiant įvertinti bendrą kultūros poveikį plačiai auditorijai, gyventojams, dažniausiai naudojamas duomenų rinkimo metodas yra kiekybinės apklausos. Jų privalumas – santykinis paprastumas, atlikimo greitis, galimybė gauti reprezentatyvius duomenis, o juos analizuojant nagrinėti skirtingas tikslines grupes.

Bendro susitarimo, ar visuotinai priimtų metodų, kaip įvertinti visuminį kultūros socialinį poveikį plačiai auditorijai, nėra. Apžvelgus literatūrą,

kurioje nagrinėjamas kultūros socialinis poveikis, galima išskirti tris rodiklių grupes, kurios naudojamos vertinant įvairius socialinio kultūros poveikio aspektus. Pateikti ir tyrimai, kurie naudojo tokio tipo rodiklius. Šių rodiklių grupės nėra siūlomų rodiklių sąrašas, veikiau iliustracija, kaip įvairiai galima tirti kultūros poveikį.

Išskirtos trys rodiklių grupės: dalyvavimo kultūroje rodikliai, dalyvavimo kultūroje ir socialinės gerovės ryšio rodikliai, subjektyvaus kultūros poveikio vertinimo rodikliai. Jie skiriasi pagal socialinio poveikio vertinimo būdą. Pirmuoju atveju dalyvavimo kultūroje aktyvumas savaime vertinamas kaip darantis socialinį poveikį, antruoju ieškoma ryšių tarp dalyvavimo kultūros veiklose ir socialinės srities rodiklių, trečiuoju – kultūros poveikį vertina patys respondentai. Viename tyrime galima panaudoti rodiklius ir iš kelių skirtingų rodiklių grupių.

3.3.1. Dalyvavimo kultūroje rodikliai

Yra atlikta nemažai įvairių kultūros socialinio poveikio tyrimų.^{32,33} Dalyje jų siekiama išmatuoti socialinį kultūros poveikį – gilinamasi į indikatorius, parodančius kultūros vartojimo dažnį, o kultūros

socialinis poveikis vertinamas pagal vartojimo intensyvumą.

Pavyzdžiui, UNESCO parengtame kultūros

³¹ Laužikas, Rimvydas, Darius Pličkynas, Vytautas Dulskis, Leonidas Sakalauskas, and Arūnas Miliauskas. „Agentinio modeliavimo taikymas kultūros tyrimų informacijos valdymui“. *Informacijos mokslai* 88 (2020): 8–28.

³² Jeannotte (2017)

³³ Crossick (2016).

poveikio tyrimų metodologiniame vadove³⁴ kultūros poveikis socialinio veiklumo dimensijai apibrėžiamas penkiais pagrindiniais indikatoriais, iš kurių du yra sudaryti pagal kultūros vartojimo dažnį: populiacijos dalis, dalyvavusi kultūrinėje veikloje, bei populiacijos dalis, dalyvavusi identitetą kuriančiuose renginiuose (nacionaliniuose ar lokaliuose festivaliuose, bendruomenės šventėse, istoriniuose renginiuose ir pan.). Kiti trys indikatoriai – tolerancija kitoms kultūroms, tarpusavio pasitikėjimas bei saviraiškos laisvė – apskaičiuojami remiantis apklausomis.

Dalyvavimo kultūroje ir nuostatų dėl dalyvavimo rodikliai Kanadoje naudojami sudarant šalies gerovės indeksą³⁵. Indeksas sudarytas iš aštuonių sričių, viena jų – kultūra ir laisvalaikis. Kultūros ir laisvalaikio srities indikatoriai suskirstyti į 4 grupes:

1. **Dalyvavimas.** Matuoja, kokioje laisvalaikio, poilsio, meno ir kultūrinėje veikloje kanadiečiai dalyvauja ir kiek dažnai. Indekso kūrėjai pabrėžia, kad dalyvavimas daugelyje laisvalaikio bei kultūros veiklų teigiamai veikia asmens gerovę.

2. Laisvalaikio veiklų **suvokimas:** tiriama, kodėl žmonės dalyvauja, kokie poreikiai šiuo dalyvavimu tenkinami, kokią naudą jiems teikia dalyvavimas kultūros ir laisvalaikio veiklose.

3. **Patirtys:** patirties rodikliai nurodo, kaip žmonės patiria laisvalaikio ir kultūros veiklas, kokias prasmes teikia savo išgyvenimams, kaip tos patirtys kuria prasmę žmonių gyvenime.

4. **Galimybės:** šie rodikliai apžvelgia vietas ir organizacijas, skatinančias dalyvavimą laisvalaikio veiklose. Kai kurios vietos ar aplinkos, kaip parkai ar bendruomenės centrai, gali būti asocijuojami su tam tikromis individų suvokiamomis prasmėmis bei patirtimi ir gali prisidėti prie bendruomeniškumo jausmo ir gyvenimo kokybės.

Sudarant šį indeksą buvo įvertinta, kaip kultūrinės veiklos prisideda prie šalies gyventojų gerovės, todėl vėliau, kartojant tyrimą, nėra būtina kas kartą pagrįsti kultūros socialinio poveikio, užtenka matuoti dalyvavimo kultūroje rodiklius. Tačiau šis tyrimas atveria galimybes naudojant statistinius modelius įvertinti, kaip dalyvavimas kultūroje yra susijęs su kitomis gerovės sritimis (minėtame Kanados indekse kitos sritys – bendruomenės gyvybingumas, pilietinis aktyvumas, švietimas, aplinka, sveikata, gyvenimo standartai, laikas, skiriamas nurodytoms veikloms). Vertinant dalyvavimo rodiklių ryšį su kitomis sritimis, šiuos rodiklius galima priskirti dalyvavimo kultūroje ir socialinės gerovės ryšio rodikliams.

3.3.2. Dalyvavimo kultūroje ir socialinės gerovės ryšio rodikliai

Siekiant nustatyti dalyvavimo meno bei kultūrinėse veiklose socialinę įtaką buvo atlikta nemažai tyrimų, kurių metu buvo matuojamas dalyvavimo kultūrinėse veiklose dažnis arba pobūdis ir ieškoma sąsajų su įvairiomis socialinio gyvenimo sferomis. Siekiant įvertinti plačią kultūros įtaką didelei žmonių grupei dažniausiai naudojamos kiekybinės apklausos duomenims surinkti ir statistiniai metodai – ryšiai nustatyti.

Ryšio rodikliais siekiama įvertinti dalyvavimo kultūrinėse ir meno veiklose poveikį įvairioms socialinėms sritims, kaip:

- **socialiniam kapitalui.** Laužikas ir kt. 2020 m.³⁶

publikavo tyrimą, kuriame nagrinėjama, kaip kultūros įvykių poveikis gali būti analizuojamas ir imitaciškai modeliuojamas koncentruojantis į socialinio kapitalo verčių didėjimą / mažėjimą, vykstantį asmeniui dalyvaujant kultūroje. Kultūra šiame tyrime laikyta „praktikos ir veiksmai, atliekami tam tikrose kultūros srityse: paveldas, archyvai, bibliotekos, knygos ir spauda, vizualieji menai, performatyvieji menai, audiovizualinė ir daugialypė terpės, architektūra, reklama, dailieji amatai. Greta jų tyrime analizuojamas ir sporto poveikis socialiniam kapitalui“. Buvo matuojamos 4 kintamųjų grupės: „(i) veikėjus apibūdinantys kintamieji; (ii) kultūros įvykių srautą apibūdinantys kintamieji; (iii) veikėjų dalyvavimą kultūros

³⁴ UNESCO “Culture for Development Indicators – Social Participation”. Online at http://en.unesco.org/creativity/sites/creativity/files/cdis/social_participation_dimension.pdf

³⁵ “Canadian index of wellbeing”. <https://uwaterloo.ca/canadian-index-wellbeing/>

³⁶ Laužikas ir kt. (2020)

įvykiuose apibūdinantys kintamieji; (iv) socialinį kapitalą apibūdinantys kintamieji“.

• **psichologinei sveikatai.** Grossi ir kt. (2011)³⁷ taikydami dirbtinių neuronų tinklus tyrinėjo ryšį tarp kultūros prieigos ir psichologinės būklės. Kultūrinė prieiga buvo matuojama 15 kintamųjų, kurie nusakė dalyvavimą kultūros, sporto, vietinės bendruomenės renginiuose. Psichologinei gerovei matuoti buvo pasitelkta standartinė skalė, kuri matavo šešis asmens būklės rodiklius: nerimą, depresines nuotaikas, pozityvią būklę, savikontrolę, bendrą sveikatą, energingumą.

• **fizinei ir psichinei sveikatai bei pasitenkinimui gyvenimu.** Cuypers ir kt. (2011)³⁸ analizavo Šiaurės Trøndelago regiono sveikatos studijos (2006–2008), kurią rengiant buvo apklausta 51 tūkst. regiono gyventojų, duomenis. Tyrėjai naudodami

loginės regresijos modelius tyrė ryšį tarp subjektyvaus savo sveikatos vertinimo („Kokia yra jūsų sveikata šiuo metu?“), pasitenkinimo gyvenimu („Pagalvokite apie savo gyvenimą šiuo metu – ar jūs esate juo patenkintas, ar nepatenkintas?“), nerimo ir depresijos (panaudota nerimo ir depresijos skalė) ir dalyvavimo kultūrinėje veikloje.

• **gerovei.** Kim ir kt. (2009) tyrime taikydami regresijos modelį nagrinėjo kultūrinio kapitalo (matuotas kultūrinių veiklų dažnis, įvairovė, kultūrinei veiklai išleistų pinigų vidurkis) ir gerovės (standartinė skalė) ryšį. Lee ir kiti (2016)³⁹ tyrė, kokį ryšį skirtingos kultūrinio kapitalo formos (įtraukiant veiklas internete) turi su aukštosios mokyklos studentų subjektyviu gerovės ir socialinės paramos vertinimu.

3.3.3. Subjektyvaus kultūros poveikio vertinimo rodikliai

Informacija apie socialinį kultūros poveikį gali būti renkama prašant tyrimo dalyvių įvertinti, kokią įtaką įvairioms jų gyvenimo sritims daro dalyvavimas meno ir kultūrinėse veiklose. Ši įtaka gali būti matuojama tiek tiesiogiai, tiek kuriant išvestinius rodiklius, sudaromus iš kelių tiesiogiai matuojamų kintamųjų ir leidžiančius skaitine reikšme įvertinti rodiklius, kurie nėra stebimi tiesiogiai.

Tiesioginis meno poveikio vertinimas. Didelį poveikį menų socialinio poveikio tyrimų sričiai padariusi Matarasso (1997) studija⁴⁰ meno poveikį matavo per tyrimo dalyvių vertinimus. Tyrimo klausimyną užpildė 60 skirtingų dalyvaujamyjų meno projektų (angl. *participatory arts projects*) dalyvių. Jų buvo prašoma įvertinti, ar šios veiklos turėjo poveikį.

Ištrauka iš Matarasso klausimyno, kurį pildė meno projektų dalyviai:

Nuo dalyvavimo šiose veiklose pradžios aš:

- ... susiradau naujų draugų
- ... susidomėjau kažkuo nauju
- ... sužinojau apie kitas kultūras

- ... buvau naujose vietose
- ... išbandžiau tai, ko dar nesu daręs
- ... labiau pasitikiu savo gebėjimais ką nors padaryti
- ... nusprendžiau dalyvauti mokymuose ar kursuose
- ... jaučiuosi geriau ar sveikiau
- ... pajutau norą padėti įgyvendinti vietos projektus
- ... esu laimingesnis
- Ar dalyvavimas šioje veikloje jums turėjo kokių nors blogų padarinių?
- Ar dalyvavimas šioje veikloje paskatino išbandyti ką nors kita?
- Ar tai privertė jus kitaip jaustis dėl savo teisių?
- Ar dalyvaudamas šioje veikloje įgijote naujų įgūdžių?
- Ar kitaip jaučiate vietą, kurioje gyvenate?
- Ar norėtumėte daugiau dalyvauti tokiose veiklose?
- Jei taip, ar norėtumėte padėti tai organizuoti?
- Ar galėtumėte tai padaryti geriau, nei galėjote anksčiau?
- Ar projektas pakeitė jūsų turėtą ko nors įsivaizdavimą?

³⁷ Grossi, E., P.L. Sacco, G.T. Blessi and R. Cerutti (2011). The Impact of Culture on the Individual Subjective Well-Being of the Italian Population: An Exploratory Study, *Applied Research Quality of Life*, Vol. 6: 387–410. Online at <https://link.springer.com/article/10.1007/s11482-010-9135-1>

³⁸ Cuypers, Koenraad, Steinar Krokstad, Turid Lingaas Holmen, Margunn Skjei Knudtsen, Lars Olov Bygren, and Jostein Holmen. „Patterns of receptive and creative cultural activities and their association with perceived health, anxiety, depression and satisfaction with life among adults: the HUNT study, Norway.“ *J Epidemiol Community Health* 66, no. 8 (2012): 698–703

³⁹ Lee, Seungyeon, Jae Eun Chung, and Namkee Park. „Linking cultural capital with subjective well-being and social support: The role of communication networks.“ *Social Science Computer Review* 34, no. 2 (2016): 172–196.

⁴⁰ Matarasso, François. „Use or ornament.“ *The social impact of participation in the arts* 4, no. 2 (1997)

- Ar galėjimas išsakyti savo idėjas buvo jums svarbus?
- Ar jums buvo svarbu atlikti ką nors kūrybingo?

Tiesa, nors tyrimo rezultatai buvo plačiai naudojami kultūros vertinime, toks tiesmukas kultūros poveikio matavimas sulaukė nemažai kritikos. Merli (2002)⁴¹ pažymi, kad Matarasso tiria tik dalyvaujamojo meno (angl. participatory arts) programas ir ignoruoja profesionalųjį meną, jo sudaryta imtis nėra reprezentatyvi, tačiau išvados daromos dėl viso kultūros poveikio. Merli teigia,

kad Matarasso klausimyno klausimų formuluotės skatino respondentus atsakyti taip, kaip to tikėjosi tyrėjas. Galiausiai, nebuvo jokių kontrolinių grupių, tyrimas buvo atliekamas tik kartą (pokyčiai nebuvo matuojami laike).

Vertinimas naudojant skales. Armbrechtas⁴² sukūrė ir ištestavo skalę, skirtą išmatuoti, kaip gyventojai vertina kultūrinių institucijų kuriamą naudą. Ši skalė sudaryta iš šešių faktorių, apimančių socialinį, edukacinį, sveikatos, įvaizdžio, identiteto ir finansinį poveikį.

14 lentelė. Subjektyviai įvertinama kultūros institucijų (KI) nauda

Faktorius	Vertinamas teiginys
Vietos įvaizdis	KI man kelia pasididžiavimą, kai galiu apie tai perskaityti laikraštyje
	KI regioną daro patrauklesnį gyventi
	KI yra svarbi motyvacija aplankyti regioną
Socialiniai ryšiai	KI lemia, kad turiu gerus socialinius ryšius
	KI lemia žmonių, kurie kitaip nesusitiktų, susitikimus
	KI sumažina atskirtį regione
Įgūdžiai ir žinios	KI įgalina mokymąsi
	KI skleidžia žinias / žinojimą, kuriuos kitaip sunku įgyti
	KI teigiamai veikia mokymosi procesą
Mentalinė ir fizinė sveikata	KI padeda vyresniems žmonėms šiame regione išlikti protiškai aktyviems
	KI sumažina stresą
	Dėl KI vyresni žmonės regione jaučiasi geriau
Tapatybė	KI man padeda suprasti, kodėl esu toks, koks esu
	KI man padeda suprasti visuomenę
	KI daro įtaką tam, kaip man sekasi darbe
Ekonominis vystymasis	KI padeda regiono žmonėms užsidirbti pinigų
	KI skatina naujų verslų atsiradimą
	KI padidina verslumą regione
	KI yra naudinga regiono ekonominei plėtrai

Armbrechto (2014) sukurta ir ištestuota skalė

Šio bloko rodikliai nusako gyventojų požiūrį į tiriamus kultūros veiklų ar institucijų aspektus. Tai yra svarbu tiriant, kaip gyventojai suvokia, vertina ir išgyvena kultūrinės veiklas. Tačiau šio tipo rodikliai yra ganėtinai riboti vertinant

socialinę kultūros įtaką. Kultūros įtaka socialinei plotmei yra sudėtinga ir respondentams sunku objektyviai ją įvertinti. Tam vertėtų investuoti į priešastinių ryšių modeliavimą.

⁴¹ Merli, Paola. „Evaluating the social impact of participation in arts activities.“ *International journal of cultural policy* 8, no. 1 (2002): 107-118. Online at <http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/10286630290032477>

⁴² Armbrecht, John. „Developing a scale for measuring the perceived value of cultural institutions.“ *Cultural Trends* 23, no. 4 (2014): 252-272.

3.4. Rodiklių taikymas Lietuvoje

Galima pasidžiaugti, kad Lietuvoje dalyvavimo kultūroje rodikliai yra išsamiai matuojami Gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis tyrime. Tai leidžia ne vien stebėti kultūrinių veiklų vartojimą, palyginti dalyvavimą kultūroje su kitomis šalimis, bet ir suteikia galimybę kitiems tyrėjams pasinaudoti kultūros vartojimo duomenimis (pvz., šio tyrimo duomenis naudojo Laužikas ir komanda rengdami tyrimą „Agentinio modeliavimo taikymas kultūros tyrimų informacijos valdymui“).

Šiame tyrime, be dalyvavimo kultūros veiklose charakteristikų, respondentų prašoma įvertinti dalyvavimo kultūros veiklose naudą kūrybingumui, pilietiškumui, emocinei gerovei, socialiniams ryšiams.

Minėtame tyrime taip pat vertinama gausybė kitų rodiklių (rodikliai subjektyviai suskirstyti šio tyrimo autorių): pilietinis aktyvumas (dalyvavimas prezidento rinkimuose, tikėjimas, kad turi įtakos

priimamiems sprendimams, subjektyvus savo pilietiškumo vertinimas), socialiniai ryšiai (dalinimasis įspūdžiais su kitais žmonėmis), atvirumas kitoms kultūroms (pagalba kitai socialinei grupei priklausantiems žmonėms, pritarimas, kad visuomenė išlošia iš įvairių kultūrų gausos), subjektyvi gerovė (klausimas, kiek esate laimingas) ir kt.

Rodikliai, kurie leistų patikimai įvertinti priežastinį kultūros ir socialinės gerovės ryšį, šiuo metu Lietuvoje atliekamuose tyrimuose neprieinami. Jiems kurti galima panaudoti Gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis tyrimo duomenis. Dėl stebimų kintamųjų gausos šio tyrimo duomenys atveria galimybę ne tik vertinti kultūros vartojimo dažnį, bet ir apibrėžti kultūros poveikio socialinio gyvenimo aspektams rodiklius. Priežastiniam ryšiui nustatyti pasitarnautų ilgalaikis tų pačių asmenų nuostatų ir patirčių stebėjimas (longitudinis tyrimas).

3.5. Apibendrinimas

Atlikus literatūros apžvalgą patikimų, plačiai priimtų nacionalinio lygmens socialinio kultūros poveikio rodiklių (jų apskaičiavimo metodikų) nepavyko identifikuoti ne tik Lietuvos, tačiau ir užsienio literatūroje bei statistikos rinkiniuose. Kaip vieni pagrindinių iššūkių, apsunkinantys socialinio kultūros poveikio apskaičiavimo metodų vystymą, tarptautinėje tyrėjų bendruomenėje įvardijami socialinio kultūros poveikio kompleksiskumas (mechanizmų, kuriais poveikis reiškiasi, gausa), ilgalaikė poveikio raiška, longitudinalių duomenų trūkumas. Žemas socialinio kultūros poveikio tyrimų išvystymo lygis šiuo metu neleidžia tiksliau identifikuoti poveikiui apskaičiuoti reikalingų duomenų, taigi ir reikalingų jų rinkimo tyrimų.

Kadangi plačiai priimtų nacionalinio lygmens priežastinio socialinio kultūros poveikio rodiklių šiuo metu sukurta nėra, rekomenduojama kol kas apsiriboti Lietuvos kultūros tarybos vykdomais gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis tyrimais, netiesiogiai

indikuojančiais socialinio kultūros poveikio potencialą.

Be to, aktualu:

- Peržvelgti ir įvertinti tyrimo „Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis“ klausimų, kurie nėra privalomi pagal ESS-net Culture klausimyną, reikalingumą. Dėl tiriamų kintamųjų gausos klausimynas šiuo metu yra gana sudėtingas, o tai gali apsunkinti tyrimo atlikimą bei kenkti duomenų kokybei.
- Siekiant paskatinti kultūros socialinio poveikio tyrimus Lietuvoje viešinti nuasmenintus tyrimo „Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis“ duomenis. Taip pat daugiau dėmesio skirti šio tyrimo rezultatų ir duomenų sklaidai.
- Toliau investuoti į mokslinius socialinio kultūros poveikio tyrimus. Siektina, kad sukurti rodikliai apimtų visus kultūros vartojimo aspektus, būtų metodiškai pritaikyti kultūros poveikiui nustatyti (priežasties, ne koreliaciniam ryšiui), naudojami ilgalaikiam kultūros poveikiui tirti.

4. Rekomendacijos

Vieno tarptautiniu lygiu priimtino KKI ekonominių veiklų ir profesijų apibrėžimo šiuo metu nėra. Lietuvoje analogiška situacija: apibrėžimų aprėptis skiriasi priklausomai nuo dokumento ir apibrėžimą vartojančios institucijos (pvz., įsakyme dėl kultūros ir kūrybinių industrijų politikos pateikiamas KK industrijų apibrėžimas siauresnis nei siūlomas Nacionalinės kultūros ir kūrybinių industrijų asociacijos). Detaliau problema aprašoma 2.1 skyriuje. Vienodų apibrėžimų nebuvimas trukdo kokybiškai ir išsamiai išmatuoti ekonominį KKI poveikį. Todėl rekomenduojama įpareigoti atskiras rodiklių kūrimo ir skaičiavimo kompetencijas sukaupusias institucijas (kaip STRATA, LKT, LSD), arba jų grupę, sukurti (patobulinti) įvardytus KKI veiklų bei profesijų apibrėžimus. Taip pat įpareigoti atsakingas institucijas tolesnę KKI stebėseną vykdyti šių apibrėžimų pagrindu.

Šiandien ekonominiam KKI poveikio vertinimui taikomas rodiklių rinkinys matuoja tik tiesioginį poveikį (t. y. Lietuvoje KK industrijų tiesiogiai sukuriama ekonominė vertė ir darbo vietos) ir yra nepakankamas, siekiant visapusiškai įvertinti KKI ekonominę naudą. Todėl, atsižvelgdami į kitų šalių patirtį ir KM poreikius, siūlome rinkinį papildyti netiesioginio ir sukkeltojo poveikio rodikliais. Rinkinio pildymą siūloma pradėti nuo netiesioginio bei sukkeltojo poveikio produkcijai, pajamoms ir užimtumui rodiklių. Siekiant interpretuoti ekonominio poveikio rodiklių pokyčius ir identifikuoti KK sektorių plėtrą bei poveikį ribojančius veiksnius, geriau suprasti KK industrijų ekonominį vaidmenį ir įtaką šalies biudžetui, siūlome rodiklių rinkinį taip pat papildyti kitų ekonominio indėlio aspektų ir struktūrinių bei finansinių KKI sektoriaus charakteristikų rodikliais. Jų sąrašas pateiktas antrame skyriuje. Remiantis atlikta analize (13 lentelė), siūlomiems

rodikliams skaičiuoti Lietuvoje duomenų pakanka, todėl dėl jų skaičiavimo statistikos kaštai neturėtų reikšmingai išaugti. Dauguma kaštų būtų vienkartiniai, susiję su rodiklių aprašų ir skaičiavimo metodikos rengimu. Siūloma įpareigoti rodiklių kūrimo ir skaičiavimo kompetencijas sukaupusias institucijas (kaip STRATA, LKT, LSD), arba jų grupę, sukurti rodiklių aprašus ir jų skaičiavimo metodiką. LSD, kaip pagrindinę Lietuvos oficialiąją statistiką tvarkančią instituciją, siūloma įpareigoti užtikrinti nuolatinį rodiklių atnaujinimą pagal sukurtą metodinę medžiagą. Siekiant geresnio persidavimo efektų supratimo ir jų rodiklių panaudojimo politikos formavimo procese, rekomenduojama inicijuoti suinteresuotų šalių diskusiją dėl prioritetinių analizės sričių nustatymo (kultūros persidavimo poveikis gali pasireikšti 17 sričių). Identifikavus prioritetines sritis svarbu užtikrinti sistemingą duomenų, reikalingų persidavimo rodikliams skaičiuoti, rinkimą. Pavyzdžiui, vykdyti longitudinius valstybės intervencijų rezultatų tyrimus. Tam reikalingos pastovios investicijos ir todėl Vyriausybė turėtų spręsti klausimą dėl adekvataus finansavimo longitudinaliems tyrimams vykdyti užtikrinimo. Už tyrimų įgyvendinimą galėtų būti atsakinga Lietuvos kultūros taryba.

Plačiai priimtų nacionalinio lygmens priešastinio socialinio kultūros poveikio rodiklių (jų apskaičiavimo metodikų) šiuo metu nėra sukurta nei Lietuvoje, nei užsienio šalyse. Todėl rekomenduojama kol kas apsiriboti Lietuvos kultūros tarybos vykdomais gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis tyrimais, netiesiogiai indikuojančiais socialinio kultūros poveikio potencialą.

Literatūros sąrašas

Lietuvoje atlikti tyrimai

Ambrazevičienė, A. ir R. Matulaitienė. 2020. Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis.

Daubaraitė, Ugnė ir Gražina Startienė. 2015. Creative industries impact on national economy in regard to sub-sectors. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 213: 129-134.

Jančoras, Žilvinas, et. al. 2014. Lietuvos kūrybinių industrijų konkurencingumas Lietuvoje ir užsienyje.

Kurk Lietuvai. 2017. Kūrybinių industrijų plėtra Lietuvoje.

Laužikas, Rimvydas, Darius Plikynas, Vytautas Dulskis, Leonidas Sakalauskas, ir Arūnas Miliauskas. 2020. „Agentinio modeliavimo taikymas kultūros tyrimų informacijos valdymui“. *Informacijos mokslai* 88: 8-28.

Luobikienė, Irena. 2013. Kūrybinės industrijos ir jų plėtra Lietuvoje.

Martinaitytė, Eugenija ir Rusnė Kregždaitė. 2013. „Kūrybinių industrijų įtaka ekonomikos plėtrai“. *Socialinių mokslų studijos* 5, Nr. 4.

Vaicenavičius, J. ir D. Žeruolis. 2013. Pasiūlymai bei rekomendacijos dėl Lietuvos kultūros statistikos tobulinimo (galutinė ataskaita).

Valstybė kontrolė. 2017. Kaip kultūros ministerija formuoja kultūros politiką, organizuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą.

Verikienė, J. et. al. 2017. Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis.

Užsienyje atlikti tyrimai

Armbrecht, John. 2014. „Developing a scale for measuring the perceived value of cultural institutions“. *Cultural Trends* 23, no. 4: 252-272.

Bess, Rebecca, and Zoë O. Ambargis. 2011. „Input-output models for impact analysis: Suggestions for practitioners using RIMS II multipliers“. In *50th Southern Regional Science Association Conference*, pp. 23-27. Southern Regional Science Association Morgantown WV.

Boix-Domènech, Rafael, and Pau Rausell-Köster. 2018. „The economic impact of the creative industry in the European Union“. In *Drones and the creative industry*, pp. 19-36. Springer, Cham.

CEBR, *The contribution of the arts and culture to the national economy*, Arts Council England 2013.

Cicerchia, Annalisa. 2015. „Why we should measure, what we should measure“. *Economia della cultura* 25, no. 1: 11-

22. <https://www.rivisteweb.it/doi/10.1446/80344>

Crossick, Geoffrey, and Patrycja Kasznska. 2016. „Understanding the value of arts and culture: The AHRC Cultural Value Project“. <http://www.ahrc.ac.uk/research/fundedthemesandprogrammes/culturalvalueproject/>

Cuypers, Koenraad, Steinar Krokstad, Turid Lingaas Holmen, Margunn Skjei Knudtsen, Lars Olov Bygren, and Jostein Holmen. 2012. „Patterns of receptive and creative cultural activities and their association with perceived health, anxiety, depression and satisfaction with life among adults: the HUNT study, Norway“. *J Epidemiol Community Health* 66, no. 8: 698-703

Cultural Ministers Council. 2004. „Social impacts of participation in the arts and cultural activities: Stage two report – Evidence, issues and recommendations“. Canberra: Cultural Ministers Council.

de-Miguel-Molina, Blanca, Jose-Luis Hervas-Oliver, Rafael

- Boix, and Maria De-Miguel-Molina. 2012. „The importance of creative industry agglomerations in explaining the wealth of European regions“. *European planning studies* 20, no. 8: 1263-1280.
- Dolfman, Michael L., Richard J. Holden, and Solidelle Fortier Wasser. 2007. „Economic Impact of the Creative Arts Industries: New York and Los Angeles“. *Monthly Lab. Rev.* 130: 21.
- Domènech, Rafael Boix, and Vicent Soler Marco. 2014. „Creative industries and the productivity of the European“.
- EC, Impulse paper on the role of cultural and creative sectors in innovating European industry 2019.
- Ernst, Christoph, and Marianela Sarabia. 2015. *The role of construction as an employment provider: a world-wide input-output analysis*. ILO.
- EU, How can cultural and creative industries contribute to economic transformation through smart specialisation? 2012.
- Eurostat. 2008. *Eurostat Manual of Supply, Use and Input-Output Tables*.
- Heng, Toh Mun, Adrian Choo, and Terence Ho. 2003. „Economic contributions of Singapore's creative industries“. *Economic Survey of Singapore First Quarter* 2003: 51-75.
- Hughes, D. 2018. „A Primer in Economic Multipliers and Impact Analysis Using Input-Output Models“. University of Tennessee Extension, W 644.
- Jeannotte, M. Sharon. 2008. „Shared spaces: Social and economic returns on investment in cultural infrastructure“. *Under construction: The state of cultural infrastructure in Canada* 2008: E1-E32.
- Jeannotte, M. Sharon. 2017. „The Social Effects of Culture“.
- Jiménez-Rodríguez, Rebeca. 2012. „Evaluating the effects of investment in information and communication technology.“ *Economics of Innovation and new Technology* 21, no. 2: 203-221.
- KEA for EC. 2015. *Feasibility study on data collection and analysis in the cultural and creative sectors in the EU*.
- KEA for EC. 2017. *Mapping the Creative Value Chains*.
- KEA for EC. 2006. *The Economy of culture in Europe*.
- KEA. 2016. *Demystifying the risk of cultural investment*.
- Lee, Seungyoon, Jae Eun Chung, and Namkee Park. 2016. „Linking cultural capital with subjective well-being and social support: The role of communication networks“. *Social Science Computer Review* 34, no. 2: 172-196. <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0894439315577347>
- Matarasso, François. 1997. „Use or ornament“. *The social impact of participation in the arts* 4, no. 2.
- Merli, Paola. 2002. „Evaluating the social impact of participation in arts activities“. *International journal of cultural policy* 8, no. 1: 107-118. <http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/10286630290032477>
- Nesta. 2019. *Digital Culture survey report*.
- O'Connor, Justin, and Mark Gibson. 2014. „Culture, creativity, cultural economy: A review“. HARRIS, A. et AMMERMANN, M.(2016). *The changing face of creativity in Australian education*, *Teaching Education* 27, no. 1: 103-113.
- OECD. 2018. *The Value of Culture and the Creative Industries in Local Development*.
- Potts, Jason, and Stuart Cunningham. 2010. „Four models of the creative industries“. *Revue d'économie politique* 120, no. 1: 163-180.
- Tom Fleming Creative Consultancy. 2015. „Cultural and creative spillovers in Europe“. *Report on a preliminary evidence review*.
- UK Department for Digital 2019. *Culture, Media & Sport, Culture is digital report*.
- UNCTAD. 2008. *Creative economy*.
- UNCTAD. 2010. *Creative economy*.
- UNESCO. „Culture for Development Indicators – Social Participation“. http://en.unesco.org/creativity/sites/creativity/files/cdis/social_participation_dimension.pdf
- UNESCO. *Introduction to the Value Chain*.

UNESCO. 2019. Measuring the economic contribution of cultural industries: A review and assessment of current methodological approaches.

UNIDO. 2013. Creative industries for youth: unleashing

potential and growth.

van Leeuwen, Eveline S., Peter Nijkamp, and Piet Rietveld. 2005. „Regional input-output analysis“. In Encyclopedia of Social Measurement, pp. 317-323. Elsevier.

Taikomieji tyrimai: ekonominio KKI poveikio stebėsenos ir vertinimo rezultatai

Arts Council England. 2014. The value of arts and culture to people and society.

Cebr Report for Arts Council England. 2019. Contribution of the arts and culture industry to the UK economy.

City of Seattle. 2019. Creative economy report.

Creative Industries Innovation Centre (Australia). 2013. Valuing Australia's Creative Industries.

EC. 2013. Survey on access to finance for cultural and creative sectors.

Eurostat. 2018. Culture statistics - cultural enterprises.

Eurostat. 2020. Regional yearbook.

Federal Ministry for Economic Affairs and Energy (Germany). 2019. 2019 Cultural and Creative Industries Monitoring Report.

Greater London Authority Economics. 2015. The creative industries in London.

Kurk Lietuvai. 2020. Erdvinė kultūros paslaugų tinklo analizė.

Lietuvos statistikos departamentas. 2014. Kultūra 2014.

Metro dynamics report for Arts Council England. 2020. The Impact of Arts & Culture on the wider Creative Economy.

NESTA. 2013. A dynamic mapping of UK's creative industries.

Shared Intelligence. 2016. Creative Sector Impact Evaluation for SELEP (UK).

The Conference board of Canada. 2008. Measuring and Understanding Canada's Creative Economy.

UK National Commission fo UNESCO. 2020. The National Value of UNESCO Designations to the United Kingdom.

UNCTAD. 2015. Creative economy outlook.

Teisiniai ir strateginiai dokumentai

Lietuvos Respublikos bendrasis planas. Konkretizuoti sprendimai. Konkurencinga valstybė 2030

Lietuvos Respublikos bendrasis planas. Konkretizuoti sprendimai. Lietuvos regionai 2030

LRAM, Lietuvos Respublikos bendrasis planas. Esamos būklės analizė

LRKM įsakymas „Dėl kultūros ir kūrybinių industrijų politikos 2015–2021 metų plėtros kryptių patvirtinimo“. 2015 m. liepos 31 d. d. Nr. JV-524

Rodiklių stebėsenos šaltiniai

Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos 2020 m. veiklos ataskaita (2021)

LRKM. Muziejų statistika (2020)

LRKM. AGATA skaidrumo ataskaita už 2019 metus

LRKM. LATGA skaidrumo ataskaita už 2019 metus

LRKM, AVAKA skaidrumo ataskaita už 2019 metus

Lietuvos kultūros tarybos 2019 m. veiklos ataskaita (2019)

Gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis 2020 m. tyrimo ataskaita (2021)

Oficialiosios statistikos portalas (OSP)

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka. Bibliotekų statistiniai duomenys (2020)

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka. Savivaldybių viešųjų bibliotekų ataskaitos (2020)

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka. Lietuvos leidybos statistika (2019)

ES struktūrinių investicijų portalas. Modernizuoti savivaldybių kultūros infrastruktūrą

Nr. 07.1.1-CPVA-R-305

Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. 2020 m. veiklos ataskaita

Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. VŠĮ Tautinių bendrijų namų 2020 metų finansinė ataskaita

Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. VŠĮ Kauno įvairių tautų kultūrų centro 2020 metų finansinė ataskaita

Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. VŠĮ Romų visuomenės centro 2019 metų finansinė ataskaita

Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. VŠĮ Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centro 2020 m. veiklos rezultatų ataskaita

Kultūros paveldo centras. Kultūros paveldo centro 2020 m. veiklos ataskaita

Oficialus dainų šventės portalas dainusvente.lt. Patvirtinti 2018 m. dainų šventės dalyvių ir darbo grupių sąrašai

Šiuolaikinio meno centras. Veiklos rezultatų ataskaita (2020)

Valstybinė kalbos inspekcija. 2020 m. Valstybinės kalbos inspekcijos veiklos ataskaita

1 priedas

Šiame etape buvo išanalizuotas 2013 metų galutinėje ataskaitoje „Pasiūlymai bei rekomendacijos dėl Lietuvos kultūros statistikos tobulinimo“ identifikuotas rodiklių sąrašas.

Prie kiekvieno rodiklio pridėta žyma apie tai, ar jis yra efekto (E), rezultato (R) ar produkto (P) kriterijus⁴³.

1. Kultūros demografija

1.1. Gyventojai (≥ 6 m.):⁴⁴

- 1.1.1. Naudojė paveldo internetines paslaugas per paskutinius 12 mėn., proc. (TVP, E).
- 1.1.2. Aplankę kultūros paveldo objektą per paskutinius 12 mėn., proc. (TVP, E).
- 1.1.3. Dalyvaujantys kultūrinėse veiklose, (TVP, E).
- 1.1.4. Dalyvaujantys kultūrinėse veiklose mažuose miesteliuose ir kaimuose, proc. (TVP, E).
- 1.1.5. Kultūrinėse veiklose dalyvaujantys kaip socialiniai dalyviai ir savanoriai, proc. (NR, E).

1.2. Gyventojai (≥ 16 m.), skaitantys žinias (TVP, E)⁴⁵.

1.3. [Vertinimo rodikliai]:

- 1.3.1. Kultūros prieinamumo vertinimo rodiklis (SVP*, E).
- 1.3.2. Kultūros paslaugų kokybės vertinimo rodiklis (SVP*, E).
- 1.3.3. Kultūros paveldo apsaugos paslaugų kokybės vertinimų rodiklis (SVP*, E).

1.4. Tenkantys tūkst. gyventojų:⁴⁶

1.4.1. Apsilankymai

- 1.4.1.1. Respublikiniuose muziejuose (SVP, R).
- 1.4.1.2. Viešosiose bibliotekose (SVP*, R).
- 1.4.1.3. Viešųjų bibliotekų tinklalapiuose (SVP**, R)⁴⁷.

1.4.2. Dokumentai (leidiniai, vaizdo, garso ir kt.) viešosiose bibliotekose (SVP**, R)⁴⁸.

1.4.3. Meno mėgėjų kolektyvų dalyviai (SVP, E).

1.4.4. Valstybės teatrų ir koncertinių įstaigų parduoti bilietai (SVP*, R).

1.5. Apsilankymai viešosiose bibliotekose ir jų tinklalapiuose, augimo tempas, proc. (SVP, R).

1.6. [Dalyviai] (R)

1.6.1. Dainų šventės dalyviai (SVP*, R).

1.6.2. Švenčių, atmintinų dienų, istorinių datų ir nuspelniusių asmenybių jubiliejų minėjimų dalyviai, tūkst. (SVP*, R).

1.6.3. Kultūros rėmimo fondo projektų dalyviai (SVP, R).

1.6.4. Etninės ir regionų kultūrinės veiklos projektų dalyviai, tūkst. (SVP*, R).

1.6.5. Tautinių mažumų programų renginių dalyviai (SVP*, R).

1.6.6. Vaikai, ugdomi pagal neformaliojo ugdymo programas (mokyklose bei už jų ribų) (TVP, R).

1.7. Peržiūros kultūros paveldo informacinėje sistemoje (SVP**, R)⁴⁹.

1.8. Lietuvos autoriai ir atlikėjai, kurių teisės kolektyviniu būdu įgyvendinamos Lietuvoje (SVP*, E).

1.9. Tautinių mažumų asmenys, jaučiantys palankų Lietuvos piliečių vertinimą, dalis, proc. (SVP, E).

1.10. Renovuotų kultūros objektų (numatomas) vidutinis metinis lankytojų skaičius (TVP, R).

⁴⁴ Labai griežtai vertinant, rodiklio priskyrimas efekto, rezultato ar produkto rodikliams priklauso nuo programos priemonių, tačiau, kadangi priemonės yra apibrėžtos, pateikiamas suskirstymas yra vienareikšmis.

⁴⁵ Jei skaičiuodami rodiklį jo taikymo srityje apribosime viešosios intervencijos apimtį, tai rodiklis bus ne efekto, o rezultato. Pavyzdžiui, per paskutinius 12 mėn. ES struktūrinės paramos lėšomis renovuotus kultūros paveldo objektus aplankiusių proc. Ši pastaba galioja ir 1.3 rodiklių grupei.

⁴⁶ Šis rodiklis deramai neatspindi siekiamų pokyčių, t. y. didesnio gyventojų gebėjimo kritiškai interpretuoti žiniasklaidos teikiamą informaciją medijų kanalais ir komunikacinių gebėjimų. Pasiūlymai dėl to, kas darytina, kad būtų sukurtas adekvatesnis rodiklis, pateikiami šio rodiklio techniniame apraše (skyrelyje 3.5 žr. pasiūlymus dėl rodiklio R-1-4).

⁴⁷ Kultūros objektų, tenkančių tūkst. gyventojų, rodikliai tam tikra dalimi gali būti priskiriami kultūros objektų kategorijai (trečiajai rodiklių kategorijai). Šiame darbe visus šiuos iš dalies tarpinius rodiklius priskyrimė kultūros demografijai, nes jie charakterizuoja vidutinio gyventojų kultūrinę aplinką.

⁴⁸ Modifikuotas Kultūros ministerijos rodiklis R-03-03-01-02.

⁴⁹ Modifikuotas rodiklis R-03-03-01-03.

2. Kultūros finansai

2.1. Valstybės biudžeto remti (P):

2.1.1. [Kūriniai]

2.1.1.1. Profesionaliojo meno kūriniai (SVP, P).

2.1.1.2. Nauji profesionaliojo scenos meno ir muzikos kūriniai (pastatymai) (SVP*, P).

2.1.2. [Projektai]

2.1.2.1. Profesionaliojo meno ir kultūros sklaidos projektai (SVP, P).

2.1.2.2. Kilnojamųjų kultūros vertybių restauravimo ir prevencinio konservavimo projektai (SVP, P).

2.1.2.3. Lietuvai reikšmingo užsienyje esančio kultūros paveldo paieškos, apskaitos ir tyrimų projektai (SVP*, P).

2.1.2.4. Įgyvendinti nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkybos projektai pagal Paveldotvarkos programą (SVP*, P).

2.1.2.5. Įgyvendinti kultūros infrastruktūros plėtros projektai (SVP*, P).

2.1.2.6. Vykdomi kultūros infrastruktūros plėtros projektai (SVP*, P).

2.1.2.7. Projektai, mažinantys socialinę ir kultūrinę atskirtį (SVP, P).

2.1.2.8. Lituanstikos tradicijų, paveldo išsaugojimo ir sklaidos projektai (SVP*, P).

2.1.3. Renginiai (P):

2.1.3.1. Kultūros ministerijai pavaldžių profesionaliojo meno įstaigų ir organizacijų renginiai (SVP, P).

2.1.3.2. Renginiai, skirti kūrybinių industrijų plėtrai (SVP, P).

2.1.3.3. Tarptautiniai kultūros renginiai (SVP, P).

2.1.3.4. Tarptautiniai renginiai, kuriuose pristatyti nacionaliniai ir bendros gamybos filmai (SVP*, P).

2.1.4. Leidiniai, skirti neįgaliesiems (SVP, P).

2.1.5. Sutvarkytos tremtinių, politinių kalinių kapinių ir palaidojimo vietos, dalis, proc., (SVP*, P).

2.2. [Atlyginimas] (E)

2.2.1. Autorinis atlyginimas, tenkantis vienam Lietuvos autoriui (SVP*, E).

2.2.2. Atlyginimas, tenkantis Lietuvos atlikėjui bei fonogramų gamintojui (SVP*, E).

2.2.3. Atlyginimas autoriams, atlikėjams, fonogramų ir audiovizualinių kūrinių gamintojams, metinis augimo tempas, proc. (SVP*, E).

2.3. Valstybės biudžeto lėšos

2.3.1. Informaciniam aprūpinimui, tenkančios vienam gyventojui, LTL (SVP, P).

2.3.2. Kultūros infrastruktūros plėtrai, LTL (proc.) (SVP, P).

2.4. Vietinės valdžios išlaidos kultūrai, LTL (NR, R).

3. Kultūros objektai

3.1. Kultūros paveldo objektai (R)

3.1.1. Inventorizuoti, dalis, proc. (SVP, R).

3.1.2. Sutvarkyti (SVP, R).

3.1.3. Perduoti tarptautinėms skaitmeninėms bibliotekoms (SVP, P).

3.2. [Parodos ir ekspozicijos muziejuose] (P)

3.2.1. Parodos nacionaliniuose ir respublikiniuose muziejuose (SVP*, P)

3.2.1.1. Laikinos (SVP*, P).

3.2.1.2. Surengtos virtualios (SVP*, P).

3.2.2. Atnaujintos nuolatinės ekspozicijos nacionaliniuose ir respublikiniuose muziejuose (SVP*, P).

3.3. Kompiuterizuotos viešosios bibliotekos, dalis, proc. (SVP**, P)⁵⁰.

⁴⁹ Modifikuotas rodiklis R-03-03-01-05.

⁵⁰ Modifikuotas rodiklis R-03-03-01-04.

⁵¹ Modifikuotas rodiklis R-03-03-02-01.

⁵² Vienintelis rodiklis, skirtas individualiai įstaigai šiame rodiklių sąrašė. Jis veikiausiai per siauras, kad būtų toliau naudojamas SVP.

3.4. Leidinių egzemplioriai, perduoti viešosioms bibliotekoms neatlygintinai, remti valstybės biudžeto (SVP**, R)⁵¹.

3.5. Šiuolaikinio meno centro parduoti bilietai, tūkst. vnt. (SVP**, R)⁵².

3.6. Netaisyklingai vartojamos valstybinės kalbos atvejų dalis, proc. (SVP, E).

4. Kultūros ekonomika

4.1. Kultūrinių ir kūrybinių industrijų subjektų, gavusių ES paramą, pridėtinės vertės, augimas proc. (TVP, R).

4.2. Kultūrinių ir kūrybinių industrijų pridėtinės vertės, BVP dalis, proc. (NR, E).

2 priedas

15 lentelė. Lietuvoje taikomų kultūros bei kultūros ir kūrybinių industrijų apibrėžimų palyginimas pagal UNSTAD klasifikaciją

UNSTAD_4 klasifikacija	UNSTAD_10 klasifikacija	KK industrijų posrčiai pagal skirtingas institucijas			
		LSD (kultūros sektoriaus apibrėžimas)	KKI įsakymas (kultūros arba kūrybinių industrijų sektoriaus apibrėžimas)	LSD arba KKI įstatyme	Kūrybinių industrijų asociacija (kultūros arba kūrybinių industrijų sektoriaus apibrėžimas)
Medijos	Audiovizualinės	10	10	11	8
	Dizainas	1	1	1	2
	Knygos ir spauda	8	6	9	5
	Naujosios medijos	1	2	2	4
Taikomoji kūryba	Kūrybinės paslaugos	11	8	12	12
Paveldas	Amatai	2	5	6	9
	Kultūrinės vietos	3	3	3	3
Menai	Scenos menai	2	2	2	2
	Vaizduojamieji menai	2	2	2	2
Bendras priskirtų EVRK klasių skaičius		40	39	48	47

Sudaryta autorių

Detalus apibrėžimai EVRK klasių lygiu pateikiami ataskaitą lydinčiame dokumente „Kultūros

bei kultūros ir kūrybos sektorių apibrėžimų palyginimas.xlsx“.

3 priedas

Rodikliai	Kriterijus	Tipologija	Prieinamumas	Pilnumas	Savivaldybių lygmuo	Šaltinis
1.1. Gyventojai (≥ 6 m.):						
1.1.1. Naudojė paveldo internetines paslaugas per paskutinius 12 mėn., proc. (TVP, E).	E	Demografijos	Viešai skelbiama	Taip	Nėra	Apklausa Gyventojų dalyvavimas kultūroje
1.1.2. Aplankę kultūros paveldo objektą per paskutinius 12 mėn., proc. (TVP, E).	E	Demografijos	Viešai skelbiama	Taip	Nėra	Apklausa Gyventojų dalyvavimas kultūroje
1.1.3. Dalyvaujantys kultūrinėse veiklose (TVP, E).	E	Demografijos	Viešai skelbiama	Taip	Nėra	Apklausa Gyventojų dalyvavimas kultūroje
1.1.4. Dalyvaujantys kultūrinėse veiklose mažuose miesteliuose ir kaimuose, proc. (TVP, E).	E	Demografijos	Viešai skelbiama	Taip	Nėra	Apklausa Gyventojų dalyvavimas kultūroje
1.1.5. Dalyvaujantys kultūrinėse veiklose, socialinis dalyvavimas ir savanoriai, proc. (NR, E).	E	Demografijos	Viešai skelbiama	Taip	Nėra	Apklausa Gyventojų dalyvavimas kultūroje
1.2. Gyventojai (≥ 16 m.), skaitantys žinias (TVP, E).	E	Demografijos	Viešai skelbiama	Ne	Nėra	Apklausa Gyventojų dalyvavimas kultūroje
1.3. [Vertinimo rodikliai]:						
1.3.1. Kultūros prieinamumo vertinimo rodiklis (SVP*, E).	E	Demografijos	Viešai skelbiama	Taip	Nėra	Apklausa Gyventojų dalyvavimas kultūroje
1.3.2. Kultūros paslaugų kokybės vertinimo rodiklis (SVP*, E).	E	Demografijos	Viešai skelbiama	Taip	Nėra	Apklausa Gyventojų dalyvavimas kultūroje
1.3.3. Kultūros paveldo apsaugos paslaugų kokybės vertinimo rodiklis (SVP*, E).	E	Demografijos	Viešai skelbiama	Taip	Nėra	Apklausa Gyventojų dalyvavimas kultūroje
1.4. Tenkantys tūkst. gyventojų:						
1.4.1. Apsilankymai:						
1.4.1.1. Respublikiniuose muziejuose (SVP, R).	R	Demografijos	Viešai skelbiama	Taip	Yra nepatogiu formatu	LRKM
1.4.1.2. Viešosiose bibliotekose (SVP*, R).	R	Demografijos	Viešai skelbiama	Taip	Yra	LNB
1.4.1.3. Viešųjų bibliotekų tinklalapiuose (SVP**, R).	R	Demografijos	Viešai skelbiama	Taip	Yra nepatogiu formatu	OSP
1.4.2. Dokumentai (leidiniai, vaizdo, garso ir kt.) viešosiose bibliotekose (SVP**, R).	R	Demografijos	Viešai skelbiama	Taip	Yra	LNB
1.4.3. Meno mėgėjų kolektyvų dalyviai (SVP, E).	E	Demografijos	Iš dalies atitinka	Taip	Nėra	OSP

Rodikliai	Kriterijus	Tipologija	Prieinamumas	Pilnumas	Savivaldybių lygmuo	Šaltinis
1.4.4. Valstybės teatrų ir koncertinių įstaigų parduoti bilietai (SVP*, R).	R	Demografijos	Viešai skelbiama	Taip	Yra nepatogiu formatu	OSP
1.5. Apsilankymai viešosiose bibliotekose ir jų tinklalapiuose, augimo tempas, proc. (SVP, R).	R	Demografijos	Galima apskaičiuoti	Taip	Yra nepatogiu formatu	LMB
1.6. [Dalyviai] (R)						
1.6.1. Dainų šventės dalyviai (SVP*, R).	R	Demografijos	Viešai skelbiama	Taip	Yra nepatogiu formatu	dainusvente.lt
1.6.2. Švenčių, atmintinų dienų, istorinių datų ir nusipelnusių asmenybių jubiliejų minėjimų dalyviai, tūkst. (SVP*, R).	R	Demografijos	Nerasta	Taip	-	-
1.6.3. Kultūros rėmimo fondo projektų dalyviai (SVP, R).	R	Demografijos	Iš dalies atitinka	Taip	Nėra	LRKM
1.6.4. Etninės ir regionų kultūrinės veiklos projektų dalyviai, tūkst. (SVP*, R).	R	Demografijos	Viešai skelbiama	Taip	Nėra	LKT
1.6.5. Tautinių mažumų programų renginių dalyviai (SVP*, R).	R	Demografijos	Iš dalies atitinka	Taip	Nėra	TMD
1.6.6. Vaikai, ugdomi pagal neformaliojo ugdymo programas (mokyklose bei už jų ribų) (TVP, R).	R	Demografijos	Viešai skelbiama	Taip	Nėra	LKT
1.7. Peržiūros kultūros paveldo informacinėje sistemoje (SVP**, R).	R	Demografijos	Iš dalies atitinka	Taip	Nėra	LKT
1.8. Lietuvos autoriai ir atlikėjai, kurių teisės kolektyviniu būdu įgyvendinamos Lietuvoje (SVP*, E).	E	Demografijos	Viešai skelbiama	Ne	Nėra	Autorinių teisių skaidrumo ataskaitos (LATGA, AGATA, AVAKA)
1.9. Tautinių mažumų asmenys, jaučiantys palankų Lietuvos piliečių vertinimą, dalis, proc. (SVP, E).	E	Demografijos	Viešai skelbiama	Taip	Nėra	TMD
1.10. Renovuotų kultūros objektų (numatomas) vidutinis metinis lankytojų skaičius (TVP, R).	R	Demografijos	Nerasta	Taip	-	-
2.1. Valstybės biudžeto remti (P):						
2.1.1. [Kūriniai]						
2.1.1.1. Profesionaliojo meno kūriniai (SVP, P).	P	Finansų	Viešai skelbiama	Taip	Nėra	LKT
2.1.1.2. Nauji profesionaliojo scenos meno ir muzikos kūriniai (pastatymai) (SVP*, P).	P	Finansų	Viešai skelbiama	Taip	Nėra	LKT
2.1.2. [Projektai]		Finansų	Viešai skelbiama	Taip	Yra	LKT
2.1.2.1. Profesionaliojo meno ir kultūros sklaidos projektai (SVP, P).	P	Finansų	Viešai skelbiama	Taip	Nėra	LRKM
2.1.2.2. Kilnojamųjų kultūros vertybių restauravimo ir prevencinio konservavimo projektai (SVP, P).	P	Finansų	Iš dalies atitinka	Taip	Nėra	KPC

Rodikliai	Kriterijus	Tipologija	Prieinamumas	Pilnumas	Savivaldybių lygmuo	Šaltinis
2.1.2.3. Lietuvai reikšmingo užsienyje esančio kultūros paveldo paieškos, apskaitos ir tyrimų projektai (SVP*, P).	P	Finansų	Iš dalies atitinka	Ne	Nepritaikoma	LKT
2.1.2.4. Įgyvendinti nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkybos projektai pagal Paveldotvarkos programą (SVP*, P).	P	Finansų	Viešai skelbiama	Taip	Nėra	LRKM
2.1.2.5. Įgyvendinti kultūros infrastruktūros plėtros projektai (SVP*, P).	P	Finansų	Viešai skelbiama	Taip	Nėra	ES struktūrinių investicijų portalas
2.1.2.6. Vykdomi kultūros infrastruktūros plėtros projektai (SVP*, P).	P	Finansų	Viešai skelbiama	Taip	Nėra	ES struktūrinių investicijų portalas
2.1.2.7. Projektai, mažinantys socialinę ir kultūrinę atskirtį (SVP, P).	P	Finansų	Iš dalies atitinka	Taip	Nėra	LKT
2.1.2.8. Lituanistikos tradicijų, paveldo išsaugojimo ir sklaidos projektai (SVP*, P).	P	Finansų	Iš dalies atitinka	Taip	Nėra	LKT
2.1.3. Renginiai (P):						
2.1.3.1. Kultūros ministerijai pavaldžių profesionaliojo meno įstaigų ir organizacijų renginiai (SVP, P).	P	Finansų	Iš dalies atitinka	Taip	Nėra	LRKM
2.1.3.2 Renginiai, skirti kūrybinių industrijų plėtrai (SVP, P).	P	Finansų	Iš dalies atitinka	Taip	Nėra	LKT
2.1.3.3 Tarptautiniai kultūros renginiai (SVP, P).	P	Finansų	Viešai skelbiama	Ne	Nepritaikoma	LKT
2.1.3.4 Tarptautiniai renginiai, kuriuose pristatyti nacionaliniai ir bendros gamybos filmai (SVP*, P).	P	Finansų	Iš dalies atitinka	Ne	Nepritaikoma	LRKM
2.1.4. Leidiniai, skirti neįgaliesiems (SVP, P).	P	Finansų	Viešai skelbiama	Taip	Nėra	LNB
2.1.5. Sutvarkytos tremtinių, politinių kalinių kapinių ir palaidojimo vietos, dalis, proc. (SVP*, P).	P	Finansų	Iš dalies atitinka	Ne	Nėra	LRKM
2.2. [Atlyginimas] (E)						
2.2.1. Autorinis atlyginimas, tenkantis vienam Lietuvos autoriui (SVP*, E).	E	Finansų	Viešai skelbiama	Ne	Nėra	Autorinių teisių skaidrumo ataskaitos (LATGA, AGATA, AVAKA)
2.2.2. Atlyginimas, tenkantis Lietuvos atlikėjui bei fonogramų gamintojui (SVP*, E).	E	Finansų	Viešai skelbiama	Ne	Nėra	Autorinių teisių skaidrumo ataskaitos (LATGA, AGATA, AVAKA)
2.2.3. Atlyginimas autoriams, atlikėjams, fonogramų ir audiovizualinių kūrinių gamintojams, metinis augimo tempas, proc. (SVP*, E).	E	Finansų	Viešai skelbiama	Ne	Nėra	Autorinių teisių skaidrumo ataskaitos (LATGA, AGATA, AVAKA)

Rodikliai	Kriterijus	Tipologija	Prieinamumas	Pilnumas	Savivaldybių lygmuo	Šaltinis
2.3. Valstybės biudžeto lėšos						
2.3.1. Informaciniam aprūpinimui, tenkančios vienam gyventojui, LTL (SVP, P).	P	Finansų	Nerasta	Taip	-	-
2.3.2. Kultūros infrastruktūros plėtrai, LTL (proc.) (SVP, P).	P	Finansų	Viešai skelbiama	Taip	Nėra	LRKM
2.4. Vietinės valdžios išlaidos kultūrai, LTL (NR, R).	R	Finansų	Viešai skelbiama	Ne	Nėra	LRKM
3.1. Kultūros paveldo objektai (R).	R	Objektų	Viešai skelbiama	Taip	Yra nepatogiu formatu	OSP
3.1.1. Inventorizuoti, dalis, proc. (SVP, R).	R	Objektų	Nerasta	Taip	-	-
3.1.2. Sutvarkyti (SVP, R).	R	Objektų	Nerasta		-	-
3.1.3. Perduoti tarptautinėms skaitmeninėms bibliotekoms (SVP, P).	P	Objektų	Nerasta	Ne	-	-
3.2. [Parodos ir ekspozicijos muziejuose] (P).		Objektų		Taip		
3.2.1. Parodos nacionaliniuose ir respublikiniuose muziejuose (SVP*, P).	P	Objektų	Viešai skelbiama	Taip	Yra nepatogiu formatu	LRKM
3.2.1.1 Laikinos (SVP*, P).	P	Objektų	Nerasta	Taip	-	-
3.2.1.2 Surengtos virtualios (SVP*, P).	P	Objektų	Viešai skelbiama	Taip	Yra nepatogiu formatu	LRKM
3.2.2. Atnaujintos nuolatinės ekspozicijos nacionaliniuose ir respublikiniuose muziejuose (SVP*, P).	P	Objektų	Viešai skelbiama	Taip	Yra nepatogiu formatu	LRKM
3.3. Kompiuterizuotos viešosios bibliotekos, dalis, proc. (SVP**, P).	P	Objektų	Viešai skelbiama	Taip	Yra	LNB
3.4. Leidinių egzemplioriai, perduoti viešosioms bibliotekoms neatlygintinai, remti valstybės biudžeto (SVP**, R).	R	Objektų	Nerasta	Taip	-	-
3.5. Šiuolaikinio meno centro parduoti bilietai, tūkst. vnt. (SVP**, R).	R	Objektų	Galima apskaičiuoti	Taip	Nepritaikoma	ŠMC
3.6. Netaisyklingai vartojamos valstybinės kalbos atvejų dalis, proc. (SVP, E).	E	Objektų	Viešai skelbiama	Taip	Nėra	VKI
4.1. Kultūrinių ir kūrybinių industrijų subjektų, gavusių ES paramą, pridėtinės vertės, augimas proc. (TVP, R).	R	Ekonomikos	Viešai skelbiama	Taip	Nėra	Ateities ekonomikos DNR plano veiksmų ir projektų įgyvendinimo tvarkos aprašo 3 priedas
4.2. Kultūrinių ir kūrybinių industrijų pridėtinės vertės, BVP dalis, proc. (NR, E).	E	Ekonomikos	Viešai skelbiama	Taip	Nėra	OSP

